

ผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีต่อความสามารถ
ในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวเต็มสิริ ดীগกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

392.632

๗๗/๗

ร.3

ผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีต่อความสามารถ

ในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล)

เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

16 ส.ค. 2548

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวเต็มสิริ ดิถกลาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

h 277461

เต็มสิริ ด็กกลาง . (2548). ผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) . กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มี ความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อยจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบ ความสามารถในการเขียนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซันและ แมน วิทนีย์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECTS OF CHILD – CENTERED LEARNING ON THAI WRITING
ABILITY OF PRATHOMSUKSA III STUDENTS OF
SAMSENNOK(PHACHARADANUKUL) SCHOOL
IN KHET DINDAENG, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

MISS TEMSIRI DEEKLANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2003

Temsiri DeeKlang. (2005) . *The Effects of Child – Centered Learning on Thai Writing Ability of Prathomsuksa III Students of Samsennok (Phacharadanukul) School in Khet Dindaeng,Bangkok* .Master Project, M.Ed (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Project :Instr.Wilailuck Pongsopar

The purpose of this experimental research was to study the effect of child – centered learning on Thai writing ability of Prathom sukxa III students of Samsennok (Phacharadanukul) School in Khet Dindaeng,Bangkok in academic year 2004.

The 16 subjects were randomly from population and then they were randomly divided into 2 groups : the experimental group and the control group. Each group was consisted of 8 students . The experimental groups were exposed to child – centered learning ; the control group were not exposed to the child – centered learning . The research instrument was Thai writing ability test The data was analyzed by the Wilcoxon Matched Pairs Signed – Rank test and the Mann – Whitney U test.

The results were as follows :

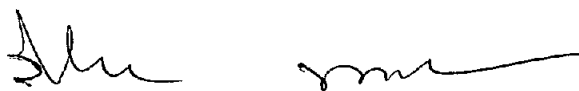
1. Thai writing ability of the students exposed to child – centered learning was significantly increased than before the experiment at .01 level.

2. Thai writing ability of the students were not exposed to child – centered learning was significantly increased than before the experiment at .01 level.

3. The students exposed to child – centered learning were significantly increased than the others who were not exposed to child – centered learning at .01 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

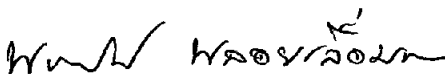
(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรීทอง)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

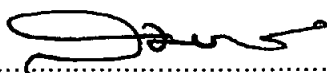
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรීทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณประการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี อันเนื่องมาจากการที่ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ จึงทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จผล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ และรองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาตรวจ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณสงเสริม จุลกะเศียน ผู้อำนวยการและคณะครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูลและเป็นกลุ่มทดลองจนเสร็จสิ้นในครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณนฤมล กันล้าอม และเพื่อนวิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เสมอมา

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพอลนอม คุณแม่ระเบียบ คุณจิรนนท์ บิดามารดาและพี่สาว รวมทั้งบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ให้ในทุกๆด้านแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทั้งในด้านกำลังใจ กำลังกาย กำลังสมอง กำลังทรัพย์ และความช่วยเหลือ ด้วยความรักและความห่วงใย ซึ่งเป็นพลังที่สำคัญที่สุดสำหรับความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าอันเกิดจากประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา และครูอาจารย์ด้วยความรักและความเคารพเพียง

เต็มสิริ ดีกลาง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	ระยะเวลาในการทดลอง.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
	สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	7
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	42
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย.....	44
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย.....	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย.....	55
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
	การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	62
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
	จุดมุ่งหมาย สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	67
	อภิปรายผล.....	67
	ข้อเสนอแนะ.....	70
	บรรณานุกรม.....	72
	ภาคผนวก.....	78
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลอง.....	59
2 แสดงการเปรียบเทียบการเขียนของนักเรียนก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	63
3 แสดงการเปรียบเทียบการเขียนของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	64
4 แสดงการเปรียบเทียบการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	64
5 แสดง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	96
6 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	98
7 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	99
8 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติและยังเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่ควรแก่การรักษาไว้ เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดงความเป็นชาติไทย และเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ.2520:1) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุวิชาภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา จึงมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และ เขียน สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งการรับความรู้และ การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 7)

การสอนภาษาไทยให้ได้ประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องมีการฝึกฝนทักษะพื้นฐานให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะทั้งสี่ด้านนี้ การเขียนจัดได้ว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนวิชาต่างๆ กล่าวคือในการเรียนเกือบทุกวิชาต้องอาศัยการเขียนเพื่อจดบันทึก และเขียนตอบปัญหาต่างๆ ในเวลาทดสอบเพราะการวัดความสามารถในการเรียนรู้อย่างมุ่งที่ความสามารถในการเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนความคิดเห็นและทัศนคติ (วรรณิ โสมประยูร.2515: 1) ในการเขียนนอกจากจะต้องคำนึงถึงเนื้อความตามจุดประสงค์ สำนวนสละสลวยแล้วถูกต้องตามหลักภาษาแล้วยังต้องคำนึงถึงการเขียนสะกดคำด้วย เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว ทั้งจะช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดีแก่ผู้อ่านข้อความที่เขียนนั้นด้วย (สุภาพ ดวงเพชร.2533:2) นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เขียนเกิดความมั่นใจในตนเอง การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนทุกวิชา และเป็นทักษะที่จำเป็นในการวางพื้นฐานของการเขียนด้านอื่นๆ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเขียนสะกดคำผิดก็จะก่อให้เกิดผลเสียในด้านการใช้ภาษา คือผู้อื่นตีความหมายผิด ไม่เข้าใจข้อความที่เขียน ทำให้งานเขียนขาดประสิทธิภาพและยังทำลายบุคลิกภาพของผู้เขียนคือ จะทำให้ผู้อ่านมองความสามารถหรือคุณค่าของผู้เขียนต่ำลง (สาลินี ภูติกนิษฐ์.2529:2)

ด้วยความสำคัญของการเขียนดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดจุดประสงค์ของการเขียนในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ดังนี้ ให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ในปัจจุบันปัญหาสำคัญในการสอนภาษาไทยคือนักเรียนไม่สามารถ

เขียนภาษาไทยได้ถูกต้องซึ่งจากผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 52-70 ซึ่งทักษะที่มีปัญหามากคือ ทักษะการเขียน (พันธ์นิยม วิหคโต. 2538 : 7) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวก็เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะกำหนดให้เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาแต่ก็ยังมีครูอีกจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมการสอนแบบเดิมๆ คือ การยัดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นวิธีที่ครุนิยมกันมาก คือ การบอก อธิบายหรือบรรยาย (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. 2538 :92) ทำให้นักเรียนขาดความสนใจ ขาดการสังเกต และที่สำคัญคือนักเรียนขาดการฝึกที่ถูกวิธี เพื่อให้เกิดความชำนาญในการเขียน ดังเห็นได้จากผลการสัมมนาการใช้ภาษาไทยของคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2526 : 46) ที่รายงานว่านักเรียนขาดทักษะในการเขียนเพราะได้รับการฝึกฝนน้อย และผลงานไม่ได้รับการตรวจแก้ไขเท่าที่ควร (สุมาลี โกศลสมบัติ. 2525: 57).

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) มาเป็นเวลา 3 ปี สังเกตพบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนของทักษะภาษาไทยด้านการเขียน การอ่าน การพูด และการฟัง ซึ่งในด้านการเขียนมีปัญหามากที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่เขียนภาษาไทยไม่ถูกต้อง โดยจากการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับทักษะการเขียนนักเรียนส่วนใหญ่เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ประสมอักษรผิด เขียนแต่ประโยคได้ไม่ดี และเขียนลำดับเหตุการณ์ไม่ถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ควรแก้ไข เพราะจะเกิดผลเสียขึ้นได้

ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาเบื้องต้น จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 36 คน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 480 คน เขียนภาษาไทยไม่ถูกต้อง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 7.08 โดย เขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 3.54 เขียนเป็นประโยคได้ไม่ดี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 เขียนลำดับเป็นเรื่องราวได้ไม่ดี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.84 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 424 คน เขียนภาษาไทยไม่ถูกต้อง 59 คน คิดเป็นร้อยละ 13.91 โดยเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.42 เขียนเป็นประโยคได้ไม่ดี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95 เขียนลำดับเป็นเรื่องราวได้ไม่ดี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.83 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 512 คน เขียนภาษาไทยไม่ถูกต้อง 132 คน คิดเป็นร้อยละ 25.78 โดยเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 15.23 เขียนเป็นประโยคได้ไม่ดี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 เขียนลำดับเป็นเรื่องราวได้ไม่ดี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

จากผลการสำรวจดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 มีปัญหาด้านการเขียนภาษาไทย ดังที่ สุกัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) อธิบายถึงความสามารถทางการเขียนว่าเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่าจะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิดเพื่อรวบรวมออกมาเป็นตัวอักษร โดยใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาในด้านการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวากยสัมพันธ์ ให้ได้มาซึ่งงานเขียน ที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาด้านการเขียนภาษาไทยมากกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 - ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

การพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป็นแนวทางที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดอย่างอิสระ เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเอง ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ดังที่ สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543 : 27) กล่าวว่า การเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีบทบาทด้วยตนเองให้มากที่สุด การเรียนรู้ควรเป็นเรื่องของการกระทำมากกว่าการรู้ ผู้เรียนจะต้องกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และรู้จักจะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ดังปรากฏชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 (2542 : 12) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (สนิท สัตโยภาส. 2545: 2)

ในการใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้ จิรนนท์ บุญเรือน (2544 :120) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษามีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านเจตคติ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษามีคะแนนเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิรัตน์ เลิศจรุวิทย์ (2544 :86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเขียนภาษาไทยและนำการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จำนวน 132 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการเขียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ เขียนเป็นประโยค ลำดับเป็นเรื่องได้ สื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจ และ ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา

2. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ได้ผลงานที่ดีและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจและนำเข้าสู่บทเรียน เช่น เกม เพลง นิทาน บัตรคำ ภาพ

2.2 ขั้นดำเนินการ

2.2.1 ผู้วิจัยติดบัตรคำบนกระดานจากนั้นให้นักเรียนดูภาพที่แสดง ความหมายของคำ แล้วจับคู่คำกับภาพที่มีความหมายตรงกัน

2.2.2 ผู้วิจัยนำคำทั้งหมดให้นักเรียนทุกคนแต่งประโยค

2.2.3 นักเรียนทำแบบฝึกหัดการเขียน และเขียนเรื่องประกอบภาพ

2.2.4 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับโดยตรวจแบบฝึกหัดการเขียนภาษาไทยของนักเรียน แล้วบอกข้อบกพร่องของนักเรียน และชี้แนะ

2.3 ขั้นสรุป

2.3.1 นักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการเรียนรู้

2.3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม

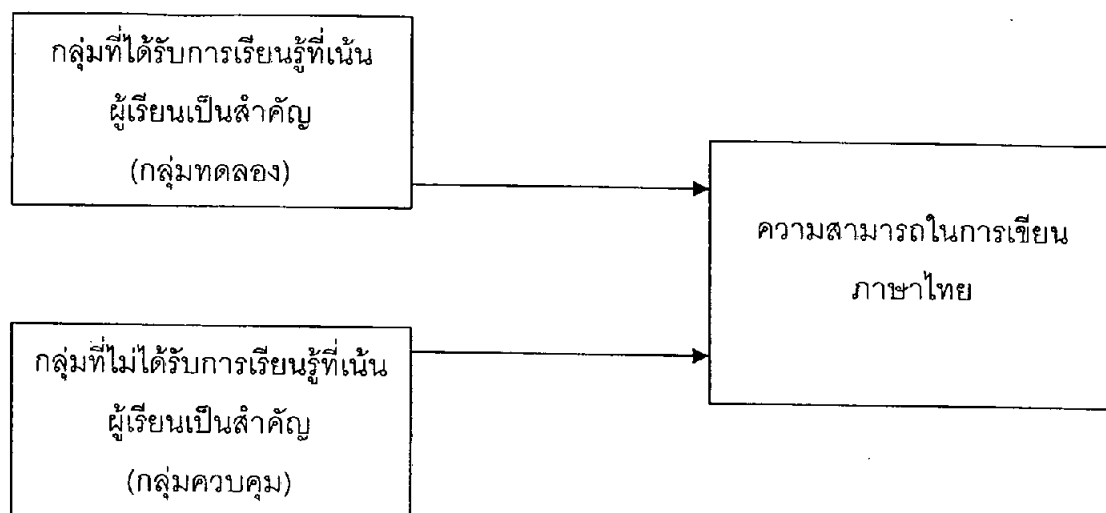
3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 8 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 8 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. นักเรียนที่เรียนรู้โดยได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สรุปไว้ดังต่อไปนี้

ธนู ฤทธิกุล (2542 : 42) กล่าวว่า การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สร้าง และสรุปข้อความรู้ด้วยตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2542 : 35) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉงเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย เป็นวิธีการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 4) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองเรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้เต็มที่

สุดารัตน์ ไม้พงสาวงค์ (2543 : 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการทำผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือจากกลุ่มเพื่อน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 79) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนเรียนรู้ กระตุ้นท้าทาย ให้กำลังใจ และช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ธานีป พรกุล. (2544 : 3) กล่าวว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ผู้เรียนเป็นคนสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

ศิริชัย กาญจนวาสี (รจนา รัตนานิคม. 2544 : 11 – 12 ; อ้างอิงมาจาก ศิริชัย กาญจนวาสี. 2543 : 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมของผู้เรียนด้วยการยึดผู้เรียนเป็นแกนกลางของการพัฒนาความเจริญงอกงาม สร้างการมีส่วนร่วมรู้ ร่วมคิดร่วมกระทำ โดยผู้สอนทำหน้าที่วางแผนจัดกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับศักยภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

แบรนส์ และ กินนิส (อภิญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Brandes and Ginnis” 1998 : 163. A Guide to Student – Centred Learning) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ระบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน

ดีร์สคอลล (อภิญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Driscoll. 1994 : 78. Psychology of Learning for Instruction Needham Heights.) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้นแต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ผลด้วย

แลงก์ (อภิญา เหมระ. 2544 : 19 ; อ้างอิงจาก Lang. 1995 : 148. Teaching Strategies and Methods for Student Centred Instruction.) และคนอื่น ๆ ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่าเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ด้วยวิธีการของแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

แกรนท์ และ พิโซสกี (Grant and Piechowski. 1999: 4 – 12) กล่าวว่า "จากการทดสอบถึงตัวบทแห่งทฤษฎีในเรื่องพรสวรรค์ของการศึกษาของเด็กและเมื่อได้ผ่านการพิจารณาแล้วว่าคุณค่าของการศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยทฤษฎีดังกล่าวนี้จะสนับสนุนให้เข้าใจถึงพรสวรรค์ของเด็กอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามยังมีทฤษฎีอีกมากมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับความสำเร็จของการศึกษา จนมองข้ามถึงผลเสียที่เกิดขึ้นภายในชีวิตของตัวเรารวมทั้งความรู้สึก อารมณ์ที่เด็กควรจะมี"

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จะให้ความสำคัญที่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เน้นการมีส่วนร่วมมีการทำงานที่เป็นระบบและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

1.1.2 ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสมาน อัครภูมิ ได้รวบรวมไว้ดังนี้ (สิริรัตน์ เทียมเสริวงศ์. 2543 : 27 – 31 อ้างอิงจาก สมาน อัครภูมิ. 2539 : 1 – 5. เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษา)

1.1.2.1 ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) ปรัชญาสาขานี้จัดอยู่ในกลุ่มปรัชญาการศึกษากลุ่มเสรีนิยม (Liberal View) เป็นกลุ่มปรัชญาที่มีแนวคิดไม่ยึดติดกับเนื้อหาที่ตายตัว ไม่ยึดแบบแผนแน่นอน การศึกษาคควรคำนึงถึงความรู้ใหม่ ๆ ประสบการณ์ของผู้เรียนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนระบบสารสนเทศต่าง ๆ ดังนั้นปรัชญาการศึกษากลุ่มเสรีนิยมจะเป็นปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของการศึกษาไทยมากที่สุด ปรัชญาในกลุ่มนี้มี 2 สาขาใหญ่ ๆ คือ พิพัฒน์นิยม (Progressivism) และปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

1.1.2.1.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาตามปรัชญาพิพัฒน์นิยมมองว่าการศึกษจะต้องให้การศึกษาด้านร่างกาย อารมณ์ อารมณ์ และสติปัญญาควบคู่กันไป ความสนใจ ความถนัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และลักษณะพิเศษของผู้เรียนควรได้รับความสนใจและได้รับการส่งเสริมให้มากที่สุด สิ่งที่เรียนที่สอนควรเป็นประโยชน์ สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียนให้มากที่สุด ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคม เพื่อผู้เรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่ว่าจะสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องรู้จักและแก้ปัญหาได้

1.1.2.1.2 องค์ประกอบของการศึกษา

1. หลักสูตร เน้นสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะการมีชีวิตอย่างมีความสุขและสมบูรณ์ในปัจจุบันและอนาคต มาตรฐานความดีของสังคม ก็จะต้องได้รับการทดสอบและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์การศึกษาจึงต้องส่งเสริมความสนใจของแต่ละบุคคลและเป็นประชาธิปไตย ประสบการณ์ และความสนใจของคนก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ที่ได้รับใหม่นั้น หลักสูตรในแนวนี้จึงเรียกว่าเป็นหลักสูตร Child Centered Curriculum หรือ Activity Centered Curriculum เนื้อหาเป็นส่วนประกอบของหลักสูตรที่ทำให้เข้าใจตัวเอง สังคมและประเมิน ประสบการณ์ของตนเองได้ดีขึ้น

2. ครูในปรัชญานี้ทำหน้าที่คือ การเตรียม การแนะนำ และการให้คำปรึกษา เป็นหลักสำคัญ ครูควรจะเป็นผู้รู้ แต่ไม่ควรไปกำหนดหรือกะเกณฑ์ (Dictate) ให้เด็กทำตามอย่างหรือควรเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นจริงด้วยตนเอง บทบาทที่สำคัญของครู คือ ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้น หนุน ลักษณะของครูตามปรัชญานี้จะต้องมีบุคลิกที่ดีเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก รู้จักดัดแปลงและปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน และกิจกรรมในห้องเรียน ครูจะต้องมีความรับผิดชอบ และดูแลความเรียบร้อย

3. ผู้เรียน ปรัชญาสาขานี้ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนมาก เพราะถือว่าการเรียนรู้จะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมที่จะเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่ตนเองสนใจได้มากขึ้น แต่เป็นการทำงานร่วมกัน (Participation) เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการของผู้เรียนเหมาะสมตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น

1.1.2.1.3 กระบวนการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนควรมีบทบาทด้วยตนเองให้มากที่สุด การเรียนควรเป็นเรื่องของการกระทำ (Doing) มากกว่าการรู้ (Knowing) เด็กจะต้องกระทำหรือรันในการเรียนมากกว่าคอยแต่รับ ครูจะเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จักที่จะแก้ไขปัญหาตนเองและของสังคม กระบวนการเรียนการสอนแบ่งเป็นข้อ ๆ คือ

1.1 การเรียนการสอนเน้นที่ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

1.2 การเรียนการสอนควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.3 ครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 เด็กควรได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ศึกษา

1.5 เด็กควรได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจ ชักจูงใจ เช่น การใช้ภาพยนตร์ สไลด์ วีดิทัศน์ เทเลวิชัน คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

1.6 ผู้เรียนควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้

1.7 ผู้เรียนควรได้รู้จักการวางโครงการ ดำเนินโครงการ วิเคราะห์และประเมินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.8 ส่งเสริมประชาธิปไตยและความร่วมมือกันในการเรียนการสอน

2. กระบวนการบริหาร การบริหารตามปรัชญาสาขาพัฒนาิยมถือหลักเดียวกันกับการเรียนการสอน คือการร่วมมือกัน (Participation and shared authority) โรงเรียนจะมีคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมกันปรึกษาวางแผนและตัดสินใจต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูทุกคนจะมีส่วนในการแก้ปัญหาและประเมินผลของกิจกรรมในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ โดยผ่านคณะกรรมการหรือผ่านสายงานของตน ผู้ปกครองจะได้รับเชิญให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะในเรื่องของนโยบายและการประเมินผลการทำงานของโรงเรียนเป็นหลัก การบริหารในแบบนี้จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนเงินมากในขณะเดียวกันก็จะต้องใช้ครูมาก เพราะจำนวนผู้เรียนแต่ละชั้นไม่ควรจะมากเกินไป

3. บทบาทของโรงเรียนต่อชุมชน จากความเชื่อของดิวิตซ์ ซึ่งเป็นผู้นำทางปรัชญาสาขานี้ การศึกษาเป็นวิธีการหลักในการปฏิรูป (Reform) โรงเรียนก็จะมีโอกาสสร้างนักเรียนในลักษณะใหม่ (New Individual) ที่มีสติปัญญา มีความพร้อม มีความรู้จักและเข้าใจสังคมดีพอที่จะออกไปปรับปรุงและพัฒนาสังคมได้

1.1.2.2 ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

1.1.2.2.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุง พัฒนา

1.1.2.2.2 องค์ประกอบของการศึกษา

1. หลักสูตร ปรัชญานี้จะเน้นเรื่องสังคมเป็นหลัก หลักสูตรจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ และปัญหาสังคมที่ผู้เรียนเผชิญอยู่แล้ว นำมาสัมพันธ์กับสภาพของสังคมที่คาดไว้ในอนาคต

2. ครู ครูในปรัชญานี้ จะต้องเป็นนักบุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้ในเรื่องของสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวางและเอาจริงเอาจัง ในขณะเดียวกันก็ต้องสนใจในวิชาการควบคู่กันไป ครูจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นได้ ในขณะเดียวกันก็แนะนำให้ผู้เรียนศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องของสังคมรอบตัวได้ ลักษณะสำคัญของครูในปรัชญานี้อีกประการหนึ่งก็คือ ความเป็นประชาธิปไตยครูไม่ใช่ผู้รู้คนเดียว ไม่ใช่ผู้ชี้ทางแต่เพียงคนเดียวแต่ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันคิดพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ และจะต้องเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

3. ผู้เรียน ผู้เรียนในปรัชญากลุ่มนี้แตกต่างไปจากปรัชญาพัฒนาิยมอยู่มากตรงที่จะเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นตัวเองน้อยลง แต่เห็นประโยชน์ของสังคมมากขึ้น เด็กจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักในคุณค่าของสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการแก้ปัญหาของ

สังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาของสังคมในแนวทางของประชาธิปไตย

1.1.2.2.3 กระบวนการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนของปรัชญาสาขานี้เป็นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง การเรียนการสอนจะมีบรรยากาศที่เป็นอิสระมีการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องปัญหาสังคม พร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะและหาแนวทางในการปฏิรูปสังคม การสอนใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method), วิธีการแบบโครงการ (Project Method), วิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving Method)

2. บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำในการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมใหม่ โรงเรียนจึงมีหน้าที่ให้การฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะร่วมวางแผนให้กับสังคมใหม่ ฉะนั้น ถ้าโรงเรียนต้องการให้สังคมในอนาคตเป็นอย่างไร ก็ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ฝึกฝนผู้เรียนให้มีคุณสมบัติที่ต่อนั้นอย่างจริงจัง

1.1.2.3 ปรัชญาอัตถภาวะนิยม (Existentialism)

ปรัชญาการศึกษาเห็นว่าในสภาวะของโลกปัจจุบันนี้ มีสรรพสิ่งหรือทางเลือกมากมายเกินความสามารถที่มนุษย์เราจะเรียนรู้ จะศึกษา และจะมีประสบการณ์ได้ทั้งหมด ฉะนั้น มนุษย์เราควรจะมีสิทธิหรือโอกาสที่จะเลือกเรียนหรือศึกษาสรรพสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้

1.1.2.3.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เป้าหมายของการศึกษา คือการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้คนมีความรับผิดชอบซึ่งสิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเปิดโอกาสหรือยอมให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเป็นผู้เลือกเอง

1.1.2.3.2 องค์ประกอบการศึกษา

1. หลักสูตร ปรัชญานี้มุ่งเน้นการเข้าใจตนเอง การเลือก และการตัดสินใจเองหลักสูตรจึงไม่เป็นสิ่งตายตัว หรือถูกกำหนดโดยผู้มีอำนาจ แต่จะจัดวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน อย่างเสรีไม่มีวิชาบังคับ ถือว่าทุกวิชามีความสำคัญเท่ากัน เพราะเชื่อว่าวิชาต่าง ๆ เป็นเพียงเครื่องมือให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเป็นตัวของตัวเองเท่านั้น ดังนั้น หลักสูตรจะเป็นเนื้อหาสาระที่ประกอบด้วยทุกวิชาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

2. บทบาทของโรงเรียน โรงเรียนจะมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองจึงต้องสร้างบรรยากาศ และจัดสิ่งแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนพอใจ โรงเรียนจะไม่สร้างและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางในการปฏิบัติตนเอง

1.1.2.4 ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic Philosophy of Education)

เป็นปรัชญาที่อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาในการอธิบายเรื่องของชีวิตโลก และปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง ล้วนมีปัญญา ไม่มีตัวตน และไม่มีอะไรที่ยั่งยืน โดยเปลี่ยนแปลง จะมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากปรัชญาการศึกษาที่นำเสนอทั้ง 4 สาขานี้ สรุปได้ว่า ทุกปรัชญาจะเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้อิสระแก่ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามต้องการ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ปฏิบัติได้ด้วยตนเองและเน้นการมีส่วนร่วม หลักสูตรยืดหยุ่นได้ ครูเป็นเพียงผู้เตรียมการ คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาที่ดี

1.1.3 แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2541 : 1 – 7) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. บทบาทการศึกษาในกระแสโลกาภิวัตน์ การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา "คน" อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา

2. เป้าหมายของการจัดการศึกษาในสังคมยุคใหม่ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาอันจึงนำสังคมไปสู่ความสำเร็จในอนาคต การพัฒนาสังคมให้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้นจะต้องกำหนดเป้าหมายก่อนว่าจะให้สังคมยุคใหม่มีคุณลักษณะอย่างไร

3. เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คนทุกคน องค์กรทุกองค์กร จะต้องเรียนรู้ตลอดเวลาให้ทันกับโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนถึงสถาบันทางศาสนา ชุมชน ครอบครัว และสื่อมวลชน จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา แต่โดยรวมตลอดชีวิตของคน และโดยส่วนรวมของชาติ ระบบการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้คนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self – learning) และทุกองค์กรมีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้เสมอ (Learning Organization)

3.1 เป็นสังคมที่ก้าวหน้าและร่วมมือกับสังคมโลก โลกปัจจุบันเปิดกว้างเป็นยุคโลกไร้พรมแดน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา จะต้องพัฒนาตนให้รู้เท่าทันและปรับตัวเองให้ทันยุคทันโลก และให้สอดคล้องกับความเป็นไทย

3.2 เป็นสังคมของคนดี สังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งฝึกให้คนคิดเป็นแล้วยังต้องมุ่งให้คนเป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม มีความรู้ มีศักยภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและมีคุณธรรมครบถ้วนตามหลักศาสนาที่นับถือ

คุณลักษณะของประชากรไทยในยุคโลกาภิวัตน์

1. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าและริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีความสามารถที่จะรับ ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม
4. มีความสามารถในการแก้ปัญหาและเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ
5. ตระหนักในการมีส่วนร่วมที่จะรักษาวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมการปกครองระบบประชาธิปไตยและคุณธรรมตามหลักศาสนา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา "ผู้เรียน" ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

ทิสนา แชมมณี (2542 : 14 – 15) ได้กล่าวถึง แนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ดังนี้

Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง

เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านแล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542 : 13 – 14) ได้กล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดประสบการณ์โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการคิดค้น สร้าง และสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2544 : 6 – 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์ส (Rogers) กับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. มนุษย์โดยพื้นฐานมีเหตุผล มีความพร้อมที่จะปรับตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีแนวโน้มจะพัฒนาตนเอง สามารถมองสิ่งต่าง ๆ จากความเป็นจริง อารมณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกเกิดจากความคับข้องใจเพราะมนุษย์ไม่ได้รับการตอบสนอง

2. มนุษย์มีพื้นฐานที่มีการกระทำที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่า มีการคิด ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง นำตนเองได้ นอกจากนี้มนุษย์เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้

3. มนุษย์ต้องการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้มีความสมบูรณ์ โดยจะดูได้โดยการที่มีการปรับตัว พึ่งตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงแรงใจใคร่รู้ใคร่เรียนโดยมนุษย์จะผลักดันให้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจ

4. มนุษย์มีโลกส่วนตัว มีประสบการณ์เป็นส่วนตัว โดยอาศัยความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนตัว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจะบันทึกไว้ในส่วนจิตใจ 2 ส่วน คือ ส่วนที่สามารถสำนึกได้ (Consciousness) และอีกส่วนเป็นส่วนที่ไม่สามารถสำนึกหรือไร้สำนึก (Unconsciousness) ส่วนที่สามารถสำนึกได้ และไร้สำนึก รวมเรียกว่าสนามประสบการณ์ ในส่วนที่เป็นความคิดในจิตสำนึกทำให้มนุษย์เกิดการปรับตัวได้ ดังนั้นคนที่ปรับตัวไม่ได้ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่ดีขึ้นหรือเกิดการปกป้องตนเอง

5. มนุษย์มีความสามารถจะเปลี่ยนแปลงตนเอง สามารถจัดการและควบคุมตนเองถ้ามนุษย์อยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสม

ชนาธิป พรกุล (2544 : 3 - 4) ได้สรุปแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดตามแนวทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitive theories) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมอง เกิดจากกระบวนการกระทำกับข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลและดึงข้อมูลออกมาใช้ วิธีเรียนรู้มีผลต่อการจำ การลืมและการถ่ายโอน (Transfer) ความรู้ แรงจูงใจระหว่างการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการที่นำความสนใจมีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดข้อมูล และส่งผลโดยตรงต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปัจจุบันแนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายว่ามีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแนวคิดนี้มีความเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้องงามขึ้นได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยการพัฒนาโครงสร้างของความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. ความรู้ใหม่ ที่ผู้เรียนได้รับเป็นข้อมูล ความรู้ความรู้สึกและประสบการณ์
3. กระบวนการทางสติปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่ผู้เรียนใช้ทำความเข้าใจกับ

ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

ดังนั้นครูที่จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบอกความรู้เนื้อหาสาระอีกต่อไป

นอกจากนี้แล้ว สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543 : 31 - 33) ยังได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรม (Behaviorism or S.R. Associationism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการเรียนจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองการแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญซึ่งผลงานของเขามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ เบอร์ทัส เฟรดเดอริค สกินเนอร์ (Burphus Frederic Skinner) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้ช่วยสร้างเครื่องช่วยสอน เป็นผู้ใช้คำว่า Operant Conditioning โดยสกินเนอร์ (Skinner) เห็นว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ครูมักสนใจแต่ผลการเรียนโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ผลการเรียนประสบผล บทเรียนสำเร็จรูป จึงน่าเป็นบทเรียนที่ดีในการเรียนการสอน เพราะสามารถทำงานได้ทันที่ทั้งนักเรียนสามารถทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้สนใจเกี่ยวกับความคิดและการรับรู้ของคน พวกเขาเห็นว่าทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนั้น การที่เด็กมีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นเป็นผู้บอกให้ นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ เจโรมี เอส บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) ซึ่งให้ความสนใจมากเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบ Discovery โดยนำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเน้นการใช้ "โครงสร้าง (Structure) " เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถหากกฎเกณฑ์หรือคำตอบที่ต้องการได้ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรหยิบยกปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเน้นการค้นคว้าตามลำพัง หรืออภิปรายกลุ่ม การใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหา นั้น เด็กไม่เพียงแต่จะได้การฝึกฝนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะเป็นการช่วยให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการเรียนรู้ทำให้เขากลายเป็นนักแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน และมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (Good -active) มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้เสนอแนะว่า ควรให้เด็กมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไป พร้อม ๆ กัน คือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลมีความชื่นชมหรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

นักจิตวิทยามนุษยนิยมได้ให้ความสำคัญของหลักการและวิธีสอน (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2536 : 270) ไว้ดังนี้

1. นักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งการเรียนรู้ และพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน
2. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องอบอุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียนและระหว่างนักเรียน กับ นักเรียน จะต้องเต็มไปด้วยความรักและไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นบรรยากาศที่สร้างความพอใจให้แก่ทุกคน
3. จัดบรรยากาศห้องเรียนให้ส่งเสริมความรู้ อยากเห็น และเลือกวิธีการที่เรียนรู้การค้นพบเอง
4. ส่งเสริมและฝึกหัดให้นักเรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักจิตวิทยาคนสำคัญ ในกลุ่มนี้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ อับบราฮัม เอช.มาสโลว์ (Abraham H"Maslow) ผู้เสนอแนวความคิดใหม่ที่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า "ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูควรได้รับ

กระตุ้น ให้มีความไว้วางใจในตัวเด็ก และควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตต่อไป มิใช่ใช้วิธีควบคุมและจัดการชีวิตของเด็กทั้งหมด หรือว่าเข้าไปยุ่งเกี่ยว และพยายามปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ”

จากแนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนหรือยุคโลกาภิวัตน์ ให้ความสำคัญกับผู้เรียน จัดตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.1.4 หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สมาน อัครภูมิ และคณะ (2539 : 12 – 13) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ว่า

1. การเรียนรู้ทั้งหมดมีความหมายกับผู้เรียน สิ่งที่จะมีความหมายกับผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วสิ่งนั้นจะต้องมีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับตัวเขาหรือการดำรงชีวิตของเขาทางใดทางหนึ่ง และทำให้เขาแตกต่างไปจากที่เขาไม่มีสิ่งนั้น ดังนั้น กิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบตัวเอง และเข้าใจสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง
2. การเรียนรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล การที่ผู้เรียนได้ครอบครองทรัพย์สินทางปัญญา เขาต้องฝึกฝนด้วยตนเอง ดังนั้นการเรียนด้วยการกระทำ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา
3. การเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง การจัดการศึกษาโดยทั่วไปเป็นกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และเตรียมตัวเพื่ออนาคตซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ น่าจะเป็นสิ่งที่สามารถใช้ได้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวาง และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้จึงเป็นการเตรียมผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต
4. การเรียนรู้ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นประสบการณ์เดิม จุดอ่อน จุดแข็ง ของผู้เรียนแต่ละคน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนต้องจัดหลักสูตรให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่โรงเรียนควรใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เขาได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของเขา เพื่อให้เขามีแบบฉบับและลีลาเฉพาะเป็นของตนเองต่อไป
5. ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนมุมมองต่อผู้เรียนจากการเป็นผู้รับและครูเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเองในฐานะบุคคล และมีเอกสิทธิ์ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการรู้แจ้งเห็นจริง “ความเป็นตัวของตัวเอง” และ “ความมีเสรีภาพในการเรียนรู้” เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความเป็นตัว

ของตัวเองในฐานะบุคคล และมีเอกลักษณ์ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการรู้แจ้งเห็นจริง “ความเป็นตัวของตัวเอง” และ “ความมีเสรีภาพในการเรียนรู้” ตามข้อตกลงของสังคมซึ่งหมายความว่าไม่ทำอะไรตามใจทุกอย่าง แต่ต้องเป็นไปตามกติกาเหมือนกับการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ทุกคนมีเสรีภาพมีสิทธิ แต่ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่อยู่ร่วมกันตามกติกาแนะนำตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย

6. การจัดการเรียนการสอนควรเป็นบูรณาการ และการพัฒนาการในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องขององค์ความรู้ต่าง ๆ และความหมายของสิ่งที่เรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบริบทการเรียนรู้ควรเป็นไปเพื่อการจูงใจ การสร้างวินัยในตนเอง และการพัฒนาทัศนคติของผู้เรียนเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

7. ผลสำเร็จในการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ สถานศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการบูรณาการความรู้ และทักษะใหม่ ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาโดยให้เขาเป็นคนเก่ง และคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประกอบอาชีพที่สุจริต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 3 – 4) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3. การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล

สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลาย ๆ ด้าน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นความสามารถของตนในแง่บวกที่แตกต่างออกไปผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็นมีวุฒิภาวะสูงมากขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

6. ผู้เรียนได้พัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้หลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

7. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้บริการความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543 : 128 - 129) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะรับผิดชอบในการเลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนรับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จะประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ "สิ่งที่จะสอนและวิธีที่จะสอน"

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมกิจกรรมรวมทั้งมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจหากได้ประเมินความสำเร็จของตนเองและได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครูในสิ่งที่เป็นพฤติกรรมด้านดี เช่น การมีส่วนร่วมกับเพื่อน การทำงานประสบผลสำเร็จ การมีความรับผิดชอบต่อการรู้จักแบ่งปันและความพยายามเชิงสร้างสรรค์

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน โดยมีสมาชิกในกลุ่มจะมีสัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันแม้ว่าจะมีสมาชิกบางคนมีบทบาทมากกว่าคนอื่น ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากมีประสบการณ์และความรู้ที่มากกว่าคนอื่นก็ตาม

5. ครูเป็นผู้สนับสนุนและเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน สามารถจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ครูจะต้องมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งในด้านความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติและการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็

6. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม โดยผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเอง กลายเป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง ควบคุมตนเองได้และปฏิบัติตนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเปิดเผยตนเองต่อเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น

7. การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด และอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาเนื้อหาด้านความรู้ ความคิดรวมถึงการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนมีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนเต็มที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียนโดยไม่มีเงื่อนไข

1.1.5 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 10 ข้อ (ทิศนา แชนมณี, 2542: 28) ดังต่อไปนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
 3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
 4. นักเรียนฝึกหัดอ่านหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
 5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้คนหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
 6. นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
- นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
 8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน
 9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการ

เรียนรู้

3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกหัด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุง

ส่วนด้อยของนักเรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของครูที่สามารถสอนแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child – Centered Learning) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 39) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. มีใจรักเด็ก รักการสอน รักอาชีพครู อยากพัฒนาคน
2. มีใจกว้าง ยอมรับความเห็นของเด็ก
3. ไวต่อความรู้สึก ต่อความคิดของเด็ก
4. มีวิธีการสอนหลากหลาย สามารถสอนโดยการใช้สื่อ กิจกรรม การทดลอง

การบรรยาย การเคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ตอบสนองกับลีลาการเรียนรู้ของเด็ก

5. สนใจใฝ่รู้ กระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น
6. มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบอย่างดี
7. มีบุคลิกดี มนุษย์สัมพันธ์ดี
8. มีลักษณะเป็นผู้ประสานจัดการ สนับสนุน ให้กำลังใจผู้เรียน มองเห็นความ

แตกต่างของผู้เรียน เป็นนักสังเกต

9. มีความสามารถในการวัดและประเมินผลทั้งในด้านวิชาการ สังคม อารมณ์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น สามารถสร้างแบบประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ง่าย ๆ การใช้ข้อมูลหลายด้านมาประกอบการประเมินผลหรือการสำรวจความคิดเห็น ความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

10. มีความเข้าใจในการจัดการหลักสูตรที่จะตอบสนองต่อความต้องการ

ทางการศึกษาเป็นรายบุคคล

11. มีมาตรฐานคุณภาพทางจรรยาบรรณอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน

และผู้ร่วมงาน

12. มีมาตรฐานคุณภาพทางจรรยาบรรณอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน

และผู้ร่วมงาน

จากตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พอจะสรุปได้ว่านักเรียนต้องรับผิดชอบในการทำงานด้วยตนเอง ประเมินตนเองตลอดจนค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง โดยที่ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เป็นผู้เตรียมแหล่งความรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด วิเคราะห์และรู้จักการทำงานเป็นทีม

1.1.6 บทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เมื่อการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียน บทบาทหน้าที่ของครูและผู้เรียนจึงเปลี่ยนไป โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

บังอร อนุเมธารามกูร (2541 : 35) กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะต้องมียุทธศาสตร์เปลี่ยนไป ดังนี้

1. ครูจะต้องเป็นผู้เตรียมสถานการณ์จัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด
2. หาแหล่งเรียนรู้ในการชี้แนะ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. ครูต้องพยายามจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เช่น จัดป้ายนิเทศ มุมสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
4. การสอนของครูต้องเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ ได้แก่ ชั้นตระหนัก ชั้นสังเกตข้อมูล ชั้นปฏิบัติตาม ชั้นฝึกหัดทบทวน ชั้นวิเคราะห์ และชั้นนำไปใช้
5. ครูต้องติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอน

ทิตินา เขมมณี (2542 : 23 – 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. ด้านเตรียมการสอน

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ
- 1.2 ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 วางแผนการสอน
 - 1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
 - 1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรอบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน
 - 1.3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลักชิปปา หรืออื่น ๆ
 - 1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม

- 1.4.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน
- 1.4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
- 1.4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่หรือไลตทัศน์ วัสดุต่าง ๆ

และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

- 1.4.4 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้
- 1.4.5 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ

เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

2. ด้านการสอน

บทบาทของครูในด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

- 2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3.3 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งเหตุการณ์ที่

จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

- 2.3.5 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหา

ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

3. ด้านการประเมินผล

ในด้านการประเมินผล ครูต้องมีบทบาทและยึดหลักการประเมินผลดังต่อไปนี้

- 1.2 เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
- 1.3 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542 : 13 – 16) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน ประกอบด้วย

1.1 เตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อม สำหรับบทบาทของผู้บริการด้านความรู้ที่ จะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียนรวมทั้งแหล่งความรู้ที่จะ แนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นครูจะต้องมีภาระหนักเตรียมตนเองด้วยด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทำลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบรวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่ผู้บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียม แหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้สามารถเลือกศึกษา ค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศน ศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งครูสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อหนังสืออุปกรณ์หรือสื่อต่าง ๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้าง เสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่กำหนดไว้ได้ ในการจัดทำแผนการสอน ครูต้องเตรียมในสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 เตรียมกิจกรรมการเรียน ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูจะทำหน้าที่เป็น ผู้จัดการที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้อง กับความต้องการ ความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

1.3.2 เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนแล้วครูจะต้อง พิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผลแล้ว จัดเตรียมให้พร้อม บทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

1.3.3 เตรียมวัดและประเมิน บทบาทในด้านการเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียม วัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุม ทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะ โดยการเตรียม วิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. ขั้นตอนการ ครูผู้สอนต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ใน แผนการสอน ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ยึด การค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการ

ค้นพบความจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ และมีความหมายโดยตรงตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นและจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้

2.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่ลักษณะดังนี้

2.3.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

2.3.2 มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.3.3 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3.4 ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เกี่ยวข้องกับชีวิตประสบการณ์และความ เป็นจริงของผู้เรียน

2.4 เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการ

2.5 เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

3. **ขั้นประเมินผล** ครูผู้สอนต้องดำเนินการวัดประเมินผลเพื่อตรวจว่าสามารถจัดการเรียน การสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงานซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงานซึ่งในการวัดประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ยังได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30 – 33, 40) ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนวิถีคิด ความเชื่อเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ มีวิธีการที่แตกต่างกันและใช้เวลาไม่เท่ากันที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเองให้เติบโตตามศักยภาพ

2. ผู้สอนมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเติบโตตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนและออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ซึ่งการเรียนรู้แนวใหม่เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นไปได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยโครงสร้างความรู้ภายในของตนเองกับการเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้เรียน 2 ประการคือ สิทธิของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้หน้าที่การเรียนรู้

4. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่มาจากผู้เรียนจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่คุณภาพของการจำ แต่เป็นศักยภาพของความใส่ใจและแรงผลักดันของแต่ละบุคคล อารมณ์พื้นฐานของผู้เรียนจะพัฒนาไปสู่คุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ได้แก่

4.1 กระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน

4.2 ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลใหม่ โดยการแสวงหา รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูลโดยใช้ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ

4.4 ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้ด้วยตนเองและแสดงออกถึงสิ่งที่ค้นพบด้วยวิธีการต่าง ๆ

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้สำเร็จภายใต้การแนะนำช่วยเหลือจากผู้สอน ผู้เรียนจะทำกิจกรรมเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ตนเองสนใจ บทบาทผู้สอนได้แก่ คอยสังเกต สนับสนุน สร้างบรรยากาศทางสังคมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อสมาชิกของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับความหมายและประโยชน์ของการเรียนรู้อันเป็นพื้นฐานการพัฒนาความสามารถทางความคิด

5. พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนมีศักยภาพที่หลากหลายและซับซ้อน การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มที่และกลมกลืน กิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญ

ต่อการพัฒนาผู้เรียนทุก ๆ คน และทุก ๆ ด้าน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความต้องการ ความสนใจ และความพร้อม การออกแบบกิจกรรมจะต้องเหมาะกับผู้เรียน เช่น การทำโครงการ การทำงานเป็นกลุ่ม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายหรือความต้องการความสนใจของผู้เรียน ความรู้เดิมของผู้เรียน และสาระที่จะเรียนรู้ใหม่ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำโดย

5.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ และแนวคิดหลัก

5.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดตามสิ่งที่นำเสนอ ข้อมูลใหม่เพื่อเชื่อมโยงกับแนวคิดหลักทำการ วิเคราะห์ สรุป และจัดระเบียบความรู้ใหม่

5.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลที่สำคัญๆ และทันสมัย ความรู้ใหม่มักจะ เกิดขึ้นได้จากการสังเคราะห์และเชื่อมโยงในการฝึกกระบวนการคิดแบบวิเคราะห์สัมพันธ์กันอันจะ นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์

5.4 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง และให้มีการแลกเปลี่ยนทั้งความคิดเห็นวิธี แก้ปัญหา จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

5.5 ให้ผู้เรียนตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ จะต้องปรับปรุงอยู่เสมอและไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวสำหรับการดำเนินการ

6. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นโครงสร้างแบบเปิดมีความยืดหยุ่นหลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดทักษะกระบวนการ ทักษะการจัดการ และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทักษะเหล่านี้จะหลอมรวมเป็นทักษะชีวิตของผู้เรียน ต่อไป

7. การประเมินในขณะที่มีการเรียนการสอน เป็นการประเมินที่เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับความ เป็นจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่ทำได้ง่าย ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาศักยภาพ ของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่องขณะที่มีการประเมินวิธีการประเมินแบบเดิมโดย ใช้การทดสอบ การเรียนรู้จะถูกปิดลงขณะที่มีการประเมินเกิดขึ้นการประเมินตามสภาพจริงต้องการให้ ผู้เรียนประยุกต์ความรู้เดิมกับสถานการณ์ใหม่ ผู้สอนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทำได้ และสิ่งใดที่ผู้เรียนประยุกต์ขึ้น ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่ความยุติธรรมของการ ประเมินและเป็นการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 67 – 68) ได้สรุป บทบาทครูในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การเตรียมตนเองให้มีความพร้อมในการบริการด้านความรู้ ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใน วิชาหรือสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เป็นความรู้ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน ครูอาจเตรียมความพร้อมดังกล่าวจากการร่วม

ประชุมสัมมนาทางวิชาการ การนิเทศภายในของกลุ่มครู การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การติดตามข่าวความเคลื่อนไหวจากกิจกรรมของสื่อมวลชนและแหล่งเรียนรู้ที่สามารถไปศึกษาหาความรู้ได้

2. การเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับผู้เรียน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าได้ตามความต้องการ ตลอดจนข้อมูลจากห้องสมุดหรือศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องปฏิบัติการของพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียนและที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะมีข้อมูลจากการสำรวจรายชื่อ หนังสือ ตำรา อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ และวิทยากรที่จำเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งข้อมูลดังกล่าวจะเอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้หรือค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

3. การจัดทำแผนการสอน เป็นการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จึงเป็นการเตรียมกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและการสร้างความรู้ ฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน จัดเตรียมรูปแบบกิจกรรมที่ต้องใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้งเตรียมวิธีการและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้เป็นการวัดผลครอบคลุมกระบวนการ และผลงาน ที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ ให้มีความพร้อมที่กำหนดไว้ในแผนการสอนอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 69) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีพฤติกรรมที่พบได้ ไว้ดังนี้

1. ครูจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อหาคำตอบหรือการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในแผนการสอน อาจใช้แหล่งความรู้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ โดยผู้จะได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากครูอย่างทั่วถึงทุกคน แม้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาไม่เท่ากัน หากเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนจดจำและมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีความคงทนฝังใจจำได้เป็นเวลานาน

2. ครูจะทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ได้พูดคุย ปรีกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วางแผนการทำงานร่วมกันจึงทำให้ได้เรียนรู้และปรับพฤติกรรมของตนให้สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการพูดคุยหรือปรีกษาหารือ จำทำให้เกิดความคิดเห็นจากประสบการณ์แตกต่างกันของแต่ละบุคคลเป็นการฝึกมารยาทในสังคมของผู้เรียน ซึ่งมีครูคอยช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาการใช้ภาษา กริยามารยาทให้

เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเจริญงอกงามในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการแสดงออกทางกาย และ วาจาเหมาะกับวัยของผู้เรียน

3. ครูจะทำหน้าที่ช่วยผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา ได้ใช้อวัยวะในการเคลื่อนไหวหรือฝึกปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

4. ครูจะส่งเสริม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดเป็นผลของการเรียนรู้ของตนเอง รู้จักการจัดลำดับขั้นตอนหรือการวางแผนที่ดีในการเสาะแสวงหาความรู้ มีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ปรับปรุงและแก้ไขอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุผลได้คำตอบหรือผลงานอย่างน่าพึงพอใจ การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง พึ่งตนเองได้ จนสามารถจะประยุกต์นำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2544 : 8) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. การเตรียมครู คือ ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่เด็กจะเรียน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะแนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

2. การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา สื่อต้องหลากหลาย

3. การเตรียมกิจกรรมหรือแผนกิจกรรมซึ่งสำคัญมาก เพราะครูต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพราะจุดประสงค์จะทำให้เกิดกิจกรรมที่ให้กับเด็ก และกำหนดบทบาทตามที่เด็กต้องเรียนรู้ แต่ความรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนรวมถึงความสามารถและความสนใจเป็นของนักเรียน

4. การเตรียมการประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนการสอนให้ตรงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ดูได้จากผลงาน นอกจากนี้ยังประเมินครอบคลุมความรู้ จิตพิสัย และการปฏิบัติ

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2544 : 6) ยังกล่าวว่า ครูมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนของผู้เรียน ดังนี้ ก่อนสอน ทำการวางแผน เตรียมการ เลือกกิจกรรมการเรียนรู้

ขณะสอน ทำหน้าที่ผู้อำนวยการควบคุม จัดการ แนะนำ สังเกต ช่วยเหลือ เสริมแรง และให้ข้อมูลย้อนกลับ

หลังสอน ทำหน้าที่ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอนต่อไปหรือตัดสินคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองโดยเลือกสิ่งที่ต้องการเรียน วางแผนการเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียน ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองและประเมินผลการกาเรียนรู้ของตน

สรุปได้ว่าบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมทั้งเนื้อหาและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด และเน้นการประเมินผลจากสภาพที่แท้จริง

บทบาทของผู้เรียน

เมื่อครูปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนของตนแล้ว ผู้เรียนก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนด้วย การเรียนการสอนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนจะมีบทบาทที่สำคัญ ๆ (ทิตานา เขมมณี. 2542 : 26 – 27) ดังนี้

1. บทบาทการมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้
2. บทบาทในการศึกษาหรือลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หามาได้และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง
3. บทบาทในการจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สรรค์สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดความคงทนและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้สะดวกขึ้น
4. บทบาทในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิดประโยชน์ต่อชีวิต นอกจากนั้นการประยุกต์ใช้จะช่วยตอกย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในความรู้ที่นั้น ๆ และการนำความรู้ไปใช้ยังก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมได้ด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้ง 4 ข้างต้น ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นดังนี้

1. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น
2. ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการดำเนินงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่ม เช่น การแสวงหาข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการสรุป เป็นต้น
3. รับฟัง พิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
4. ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบ คัดค้าน สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนกับผู้อื่น
5. แสดงความสามารถของตนและยอมรับความสามารถของผู้อื่น
6. ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ
7. เรียนรู้จากกลุ่มและช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้

จากบทบาทของผู้เรียนสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่องานของตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วย

ตนเอง และรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

1.1.7 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอยู่มากมายหลายวิธีที่ส่งเสริม และให้ความสำคัญกับ ผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับลักษณะของ ผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ (อรรถัย มูลคำ. 2542 : 30-31) ดังนี้

1. เกมการศึกษา (Educational Game)
2. สถานการณ์จำลอง (Simulation)
3. กรณีตัวอย่าง (Case study)
4. บทบาทสมมุติ (Role Play)
5. แก๊สถานการณ์ (Situation)
6. โปรแกรมสำเร็จรูป (Programme Instruction)
7. ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Centre)
8. ชุดการสอน (Instructional Package)
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer – Assisted Instruction)
10. โครงการ (Project)
11. การทดลอง (Experimentation)
12. การถามตอบ (Question – Answer)
13. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
14. การแก้ปัญหา (Problem – Solving)
15. สืบสวนสอบสวน (Inquiry)
16. กลุ่มสืบค้นความรู้ (Group Investigation)
17. กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)
18. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning)
19. ความคิดรวบยอด (Concept Attainment)
20. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self – Directed Learnin)
21. อริยสัจ 4 (4 Noble Truth Method)
22. ทักษะศึกษานอกสถานที่ (Field Trip)
23. การเรียนรู้จากห้องสมุด (Library Study)
24. พัฒนาการระบวนการคิด (Inductive Thinking)
25. ป้สฐานของกลุ่ม (Group Norm)

26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม (Force Field Analysis)
27. ศิลปสร้างสรรค์ (Creative Arts)
28. พินิจแหล่งข้อมูล (Resources Identification)
29. การนำเสนอโดยวีดีโอ (VDO Presentation)
30. การสอนแบบให้เรียนโดยอิสระ (Freedom Learning)

1.1.8 การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 39 – 78) ได้ให้แนวทางการประเมินไว้ดังต่อไปนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติและผลการปฏิบัติของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้จะมีประสิทธิภาพเมื่อประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนในสภาพที่เป็นจริง วิธีการที่ใช้ประเมิน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้องแบบทดสอบวัดความสามารถจริง การรายงานตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ส่งเสริมสอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง การประเมินจึงมุ่งเน้นที่การประเมินภาคปฏิบัติโดยมีแฟ้มสะสมผลงานเป็นนวัตกรรมการประเมินที่สำคัญ

2. การประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นการทดสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด ประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิต ประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิต ลักษณะที่สำคัญของการประเมินภาคปฏิบัติ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิธีทำงาน มีการกำหนดความสำเร็จของงานมีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน มีการประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงานและกระบวนการประเมินภาคปฏิบัติ

ในการประเมิน ครูผู้สอนอาจใช้วิธีการต่อไปนี้ในการประเมิน

1. การสืบค้น (Inquiry) โดยการถามผู้เรียนตรง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเองต่อการปฏิบัติงานต่อสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการประเมินความสำเร็จของตน โดยอาจให้ผู้เรียนรายงานผลด้วยการพูดหรือเขียนหรือตอบแบบตรวจสอบรายการหรือบันทึกข้อดีข้อด้อยของตนในการทำงาน

2. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตผู้เรียนขณะที่เรียนและในกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ครูควรใช้การสังเกตอย่างสม่ำเสมอโดยผู้เรียนไม่รู้ตัวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพการปฏิบัติที่แท้จริงของผู้เรียน

3. การวิเคราะห์ (Analysis) โดยการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคนขณะที่ปฏิบัติงานหรือเมื่อทำงานเสร็จแล้วเพื่อค้นหาว่างงานส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ดีและส่วนใดที่ควรปรับปรุง

4. การทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด แบบทดสอบอาจใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติ การบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน หรือเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้วยังมีเทคนิคและวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. การประเมินรายบุคคล เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม อาจประเมินโดยอิงกลุ่ม (ใช้มาตรฐานของกลุ่มกับผู้เรียนทุกคน) อิงเกณฑ์ (ใช้เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้าตัดสินผู้เรียนทุกคน) หรืออิงตนเอง (ใช้ความสามารถระดับเดิมของผู้เรียนเป็นมาตรฐานเพื่อตัดสินพัฒนาการหรือการปฏิบัติ) ก็ได้

2. การประเมิน (Group Assessment) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่ม และตัดสินความก้าวหน้าของพวกเขา ครูอาจให้คะแนนผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือใช้คะแนนรายบุคคลบวกกับคะแนนกลุ่ม

3. การประเมินตนเองและเพื่อน (Self – Peer Assessment) การประเมินตนเองและเพื่อนจะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการประเมินงานของตนและของเพื่อนร่วมห้องผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วย

สำหรับเกณฑ์การประเมิน เครื่องมือที่ใช้ประเมินภาคปฏิบัติของผู้เรียนเรียกว่า รูบรีค (Rubric) หมายถึง การสร้างเกณฑ์ขึ้นเพื่อพิจารณาลักษณะของสิ่งสำคัญ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรวัด และรายการคุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียนในแต่ละระดับ ข้อมูลจากรูบรีค (Rubric) จะสะท้อนให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ได้ทราบว่าผู้เรียนเรียนรู้อะไรบ้าง และทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด

การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment)

แฟ้มสะสมผลงาน เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างชัดเจน

หลักการสำคัญในการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน

1. ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องสะท้อนความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชา ทักษะความสามารถและคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ด้านการเรียนการสอน จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้และผลงานของผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้หรืองานและตรวจสอบปรับปรุงด้วยตนเองรวมทั้งมีการ

ประเมินตนเอง เน้นบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำชี้แนะ กระตุ้นสร้างขวัญและกำลังใจ

3. ด้านความเสมอภาค คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถวิธีการเรียนและความหลากหลายทางสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคลไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนในมิติต่าง ๆ

2. เพื่อแสดงความก้าวหน้าของพัฒนาการผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความคิดรวบยอด

กระบวนการ ทักษะแลเจตคติ

3. เพื่อให้ความสำคัญกับสิ่งที่ผู้เรียนพยายามและเรียนรู้

4. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน ครูและผู้เรียน

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำแฟ้มผลงานของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การวางแผนจัดทำแฟ้มผลงาน ประกอบด้วย

1.1 ครูศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร สภาพแวดล้อมของโรงเรียน สอบถามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและครู

1.2 กำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียน

1.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ภาระการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผลแผนและรูปแบบการบันทึกผลการประเมิน

1.4 จัดทำแผนการสอนตามจุดประสงค์ โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สื่อ วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.5 เตรียมความพร้อมผู้เรียนในเรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบการดำเนินกิจกรรม วิธีการวัดและการประเมินผล และแนวปฏิบัติในการจัดทำแฟ้มสะสมงาน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 ครูดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการสอน

2.2 ผู้เรียนปฏิบัติตามภาระงานที่กำหนดในกิจกรรม

2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลงาน หรือชิ้นงานตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดโดยผู้เรียนเพื่อนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลงาน

3. การเก็บรวบรวมและคัดเลือกผลงาน ประกอบด้วย

3.1 ผู้เรียนเก็บรวบรวมผลงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประเภทของงานเนื้อหาหรือลำดับความต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.2 ผู้เรียนคัดเลือกผลงาน โดยคัดเลือกด้วยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่น

4. การสะท้อนความคิดเห็นและการประเมินผลงาน ประกอบด้วย

4.1 การสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน โดยผู้เรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อผลงาน กระบวนการทำงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิตชิ้นงาน และข้อคิดเห็นอื่น ๆ

4.2 ประเมินเพิ่มสะสมผลงานโดยเพื่อน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง

5. การนำเสนอผลงานในโอกาสต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนนเกณฑ์การประเมินเป็นสิ่งสำคัญของการประเมินผล การเรียนโดยใช้เพิ่มสะสมผลงานต้องชัดเจนและสามารถสะท้อนคุณภาพของผลงานได้ ดังนั้นจะใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ รูบรีค (Rubric) โดยบรรยายคุณภาพของงานที่แสดงความสามารถของผู้เรียนเป็นมาตรวัด

ลักษณะการให้คะแนน มี 2 แบบ คือ

1. การให้คะแนนเป็นภาพรวม คือการให้คะแนนโดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความคิดรวบยอด การสื่อความหมาย กระบวนการที่ใช้และผลงานเป็นอย่างไร แล้วบรรยายคุณภาพของงานเป็นระดับ

2. การให้คะแนนเป็นรายองค์ประกอบ คือ การให้คะแนนโดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของงาน และบรรยายคุณภาพของงานแต่ละองค์ประกอบเป็นระดับ

ขั้นตอนการจัดทำเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. กำหนดนิยามคุณภาพ

2. เลือกมาตรวัด

3. กำหนดมาตรฐานคุณภาพ

ระดับ 4 หมายถึง งานยอดเยี่ยม

ระดับ 3 หมายถึง งานดี

ระดับ 2 หมายถึง งานพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง งานต้องปรับปรุง

วิธีการประเมินเพิ่มสะสมงาน มีดังนี้

1. การประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินตนเองเป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพการทำงานของผู้เรียน คุณค่าที่ผู้เรียนที่ได้จากการจัดทำเพิ่มงาน เวลาที่ใช้ทำงาน วิธีการทำงาน ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนอุปสรรคในการทำงาน ครูอาจให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกของตนที่มีต่องานที่ทำไปแล้ว หรือครูอาจให้ผู้เรียนตอบคำถามที่กำหนด

2. การประเมินครู

2.1 ครูประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด

2.2 ครูประเมินเป็นภาพรวม

3. การประเมินของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ผู้ปกครอง ฯลฯ

นอกจากนี้แล้วยังมีผู้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2543 : 210 – 211) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงได้สรุปไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ ทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้านทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น บูรณาการความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เป็นต้น
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 40 – 41) กล่าวไว้ว่าการวัดและประเมินที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษารูปแบบที่เน้นเด็กเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้นั้นต้องเริ่มตั้งแต่การรู้จักตัวตนที่แท้จริงของเด็กทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคม ดังนั้น การประเมินผลจึงต้องมีหลากหลายรูปแบบและเน้นการประเมินพัฒนาการและกระบวนการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มิใช่ทดสอบเพื่อประเมินว่ามีความรู้ความจำผ่านเกณฑ์หรือไม่ พัฒนาการในการเรียนรู้ อัตราความเร็วของการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ จึงเป็นตัวตั้งให้ประเมินเด็ก นั่นหมายถึงว่าเราต้องรู้ว่าเด็กมีทักษะพื้นฐานหรือ

ศักยภาพด้านต่าง ๆ เท่าไรก่อนสอน เด็กบางคนอายุน้อยอาจมีความรู้เท่าเด็กโต ๆ หรือเด็กบางคนแล้วแต่ความสามารถต่ำกว่าวัยมาก

ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต้องรู้คือประวัติการเรียน ความสามารถในการเรียนรู้ ข้อจำกัดทางการเรียนรู้ จุดเด่น จุดด้อยในการเรียนของเด็ก พื้นฐานในด้านอารมณ์และสังคม ข้อมูลทางจิตวิทยาซึ่งนานาประเทศถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนสามารถวางแผนการสอนและจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการทางทางการศึกษาของเด็กได้เป็นรายบุคคลการวัดและประเมินผลที่ดีจึงเป็น "กระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ข้อมูลว่าจะจัดการศึกษาอย่างไรจึงเหมาะสมกับตัวเด็ก" มิใช่เป็นการวัดเพื่อ "ตัดสิน" ว่าเด็กคนนั้นคนนี้จะผ่านหรือไม่ผ่านโดยมีเกณฑ์อื่นประกอบ

การวัดและประเมินผลในระบบการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การสะท้อนศักยภาพและตัวตนที่แท้จริงของเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนจุดเด่น จุดด้อย ของเด็ก
2. พัฒนาการที่ต่อเนื่องของผู้เรียน
3. การวัดและประเมินผลที่มีขั้นตอน และมีระบบ
4. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
5. กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
6. กระบวนการวัดและประเมินผลที่มีข้อมูลจากผลงาน ผลการเรียนรู้ พัฒนาทางเรียนรู้ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน

นอกจากนี้ ชนาธิป พรกุล (2544 : 6 – 7) ยังได้กล่าวไว้ว่า เมื่อการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริง จึงต้องทำการประเมินตามสภาพจริง โดยได้ให้ความหมายของการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. เป็นการประเมินเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรมวิธีการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติ และเจตคติของผู้เรียน

ในการประเมินผลครูต้องนำสิ่งที่ต้องการประเมินมาผสมผสานแล้วเลือกวิธีประเมินให้เหมาะสม ไม่มีวิธีประเมินผลวิธีเดียวที่สามารถประเมินผู้เรียนได้ทุกด้าน วิธีประเมินผลสามารถแบ่งได้ 4 วิธี ดังนี้

1. การใช้แบบทดสอบแบบคำตอบมีตัวเลือก แบบทดสอบนี้มีลักษณะเป็นคำถามที่มีหลายคำตอบ ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ดีที่สุด ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ จำนวนหรืออัตราส่วนของคำถามและคำตอบที่ถูกต้อง

2. การใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบอาจเป็นคำถาม การให้อธิบายวิธีการแก้ปัญหา การเปรียบเทียบเหตุการณ์ หรือการตีความข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลแล้วเขียนเป็นคำตอบที่แสดงมโนทัศน์ของเรื่องนั้น ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ จำนวนคะแนนที่ได้รับจากคะแนนเต็ม

3. การแสดงพฤติกรรม ผู้เรียนทำกิจกรรมที่กำหนด โดยมีครูคอยสังเกตกระบวนการการใช้ทักษะต่าง ๆ หรือประเมินจากผลผลิตซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีทักษะในการผลิตอย่างมีคุณภาพ เช่น รายงาน นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ หรืองานประดิษฐ์ ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ คือ การจัดระดับ คุณภาพของพฤติกรรมหรือผลผลิต

4. การสื่อความหมายระหว่างครูและผู้เรียน ครูอาจใช้วิธีถามคำถามระหว่างสอนสัมภาษณ์สนทนา ประชุม ฟังหรืออภิปรายของผู้เรียน หรือสอบปากเปล่า

ผลของการประเมินจะเกิดประโยชน์เมื่อการประเมินผลมีคุณภาพสูง คุณภาพ หมายถึง สิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งที่ประเมินชัดเจน
2. วิธีการเหมาะสม
3. การเป็นตัวแทนและอ้างอิงได้
4. มีความเที่ยงตรงปราศจากอคติและการบิดเบือน

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีอยู่ 3 แนวทาง คือ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน โดยวัดที่ การปฏิบัติและผลงานนักเรียนอย่างแท้จริง

1.1.9 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ประสพการณ์ในการสอน

ในด้านการสอนได้มีผู้ศึกษาวิจัย ดังนี้

ปรียาพร สุวรรณพันธ์ (2542 : 108) พบว่า ครูที่มีประสพการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนต่างกัน

อภิญา เหมระ (2544 : 73) พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสพการณ์ในการสอนวิชาธุรกิจมากกว่า 10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านมากกว่าครูธุรกิจมีประสพการณ์ในการสอนวิชาชีพอธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และ 5 – 10 ปี

โนล์ (สุวัฒน์ รัตนวงศ์. 2538 : 137 ; อ้างอิงจาก Knowles. 1978 : 55 – 59. The Adult Learner : A Neglected Species.) กล่าวว่า ประสพการณ์นั้นนับว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับ

การเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการช่วยขยายโลกทัศน์ของผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้นเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งหลายด้าน

2. การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การที่จะให้การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น กระบวนการนิเทศ การศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้ สรุปได้ดังนี้

พิสันต์ เหลืองงาม (2544 : 10) สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษานั้นเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการร่วมมือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษา และยังเป็นความพยายามของผู้นิเทศในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. ความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องช่วยกันสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2543 : 179, 199 – 200) ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพด้านการสอนภายในโรงเรียน

2. ครูควรได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสอนแล

ความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศ จะช่วยในการจำแนกคุณภาพครู และยังสามารถช่วยในการตัดสินใจปัญหาบางอย่างในโรงเรียนได้

4. การนิเทศสามารถกระตุ้นนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน โดยเฉพาะกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนงานการวิจัยมาใช้จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในกานิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องให้ครูทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันว่าครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครู แล้วจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการมีเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

6. เพื่อเป็นการให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่ว ๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียนวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อช่วยการดำเนินการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

7. เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครูและก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภูมิใจในอาชีพครูที่ตนปฏิบัติอยู่

4. ประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง
หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของโรงเรียน คือ การฝึกอบรมให้แก่ครู ปัญหาด้านการเรียนการสอน
ที่ศึกษานิเทศก์พบหลังจากไปนิเทศเพื่อให้การแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษาได้รับการแก้ไขตรงจุด
ฉะนั้นความจำเป็นในการอบรมจึงมีหลักอยู่ 4 ประการ (ซารี มณีศรี. 2538 : 184) ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. ทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นคนละส่วน เมื่อปฏิบัติงานย่อมมีปัญหา การประชุม
อบรมจะช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหา หรือโดยให้คำแนะนำของผู้มีประสบการณ์
3. ความฉันทันในด้านเศรษฐกิจและสังคมมีผลกระทบต่อการศึกษาเปลี่ยนแปลง
ความเจริญก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลง
4. ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลาานาน ๆ ย่อมจะเกิดความเฉื่อยชา ขาดความ
กระตือรือร้นการประชุมอบรมเปรียบเสมือนการ "อัดฉีด" ใหม่

ดุกท์ (สิทธิชัย เวศสุวรรณ. 2541 : 32 – 33 ; อ้างอิงจาก Dutt. 1966 : 12 – 13, Instruction
and Research in Educational Administration.) กล่าวว่า การฝึกอบรมครูประจำการนั้นมีความมุ่ง
หมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการกระตุ้นครู ครูใหญ่ ผู้บริหาร และบุคลากรอื่น ๆ ในระบบโรงเรียนให้
ร่วมกันศึกษาเพื่อแสวงหาทิศทางการศึกษา รวมทั้งการค้นคว้าวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและ
ภาคปฏิบัติในการสอน
2. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ที่ต้องเผชิญกับงานใหม่ ๆ ในอาชีพครู
3. เพื่อจัดข้อบกพร่องพื้นฐานในการเตรียมครู และผู้บริหาร เพราะการศึกษาอบรม
ก่อนประจำการไม่เป็นเพียงพอต่อการประกอบอาชีพครู
4. เป็นเครื่องมือช่วยทำให้ครู และผู้บริหารมีทักษะในการแก้ปัญหา และพัฒนาให้เกิด
ทัศนคติอันพึงปรารถนา รวมทั้งเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบต่ออาชีพครู
5. ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม แลวัฒนธรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงซึ่งมี
อิทธิพลต่อการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน
6. ช่วยให้ครูได้วางแผนและปรับปรุงวิธีสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
7. ช่วยให้วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู ได้เตรียมการอย่าง
เหมาะสมทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
8. เพื่อช่วยเหลือสถาบันฝึกหัดครูปรับปรุงทักษะในการเป็นครู
9. ช่วยพัฒนาให้เกิดลักษณะผู้ที่ดีในโรงเรียน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้มีผู้วิจัยไว้พอจะเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

โคโนเลย์ (ขจิตพรรณ ทองคำ. 2536 : 40 ; อ้างอิงจาก Conolay. 1977. Dissertaion Abstracts International) ได้ศึกษาผลการใช้แสดงบทบาทสมมุติในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา 3, 4 และ 5 จำนวน 142 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ วันละ 30 นาที ทุกวัน มีการทดสอบก่อนเรียนและภายหลังการเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า การนำบทบาทสมมุติมาเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุมทำให้นักเรียนมีสังคมมีดีดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

เพอวิส ((ประยูร ผ่องอำไพ. 2544 : 31 ; อ้างอิงจาก Purvis. 1980 : 163 – 175. Education Reserch.) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดพบว่าการศึกษาที่ครูมีเอกสารการสอนอยู่แล้วทำให้ครูไม่ชวนขยายค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้จักวาง สอนสื่อการเรียนใช้สื่อผสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นได้ตอบได้ เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

แอยเตอร์สัน (ประยูร ผ่องอำไพ. 2544 : 31 ; อ้างอิงจาก Zhang, Fengju. 1998. Learning Peception on Language Issues in Urran Adult Basic Education.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของชาวจีนในเขตเมืองบอสตัน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนภาษาที่เป็นชาวจีนนั้น มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติส่วนความยากที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทั้ง 4 นั้น พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับชาวจีน รองลงมาคือการฟัง การเขียน ส่วนทักษะที่มีความยากน้อยที่สุดสำหรับชาวจีนคือทักษะการอ่าน

คูโก และ อดู – เมนซา (อภิญา เหมระ, 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก Doku, Adu – Mensah. 1999. Let and Grpwth of ths Cross – Cultural Learner Centre.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน คือ สิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

ไรอัน (Ryan, 1999 : 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง เสรีภาพในการเลือก: โครงการศึกษาทางไปรษณีย์ของการเรียนที่ให้แก่เด็กเป็นศูนย์กลางในห้องเรียน KINDERGATEN โดยได้ศึกษารูปแบบและวิธีการ รวมทั้งการพิพากษ์ วิจาร์ณ วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัยการบันทึกภาพและเสียง เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างลึกซึ้งซึ่งทุกขั้นตอนเป็นเวลากว่า 5 เดือน ระหว่างกลุ่มผู้เรียนรุ่นเยาว์และครูผู้สอนผลจากการศึกษาพบว่า ครูไม่ต้องบังคับหรือใช้คำสั่งที่เด็กไม่เต็มใจทำ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนถูกกำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของทั้งครูและนักเรียน นักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนต้องการ อันเป็นการแสดงถึงเสรีภาพในการที่จะเรียนตามความสนใจ

จากงานวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นหลักการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครู และเพื่อนด้วยตนเอง รู้จักการทำงานเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักคิดวิเคราะห์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

ถมรัตน์ บุญญานิตย์ (2541 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ความสนใจของนักเรียนไม่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 42.60 ของผู้ตอบ

นิวัฒน์ วดีศิริศักดิ์ (2542 : 76) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของคำที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวม และ 8 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบนิรภัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอุปนัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปราย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดลอง ส่วน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสำรวจความรู้สึกและการแก้ปัญหาความขัดแย้งมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543 : 61-65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกรุงเทพมหานครธุรกิจพาณิชยกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชลี มัตถนุ และคณะ (2543 : 69) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูผู้สอนมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน

ทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ผู้อื่นรับทราบโดยใช้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ เป็นการบันทึกถ้อยคำและความคิดมิให้สูญหาย มนุษย์ใช้การเขียนเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร ในการเรียนและการแสวงหาความรู้จากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ใช้การเขียนเพื่อผ่อนคลายอารมณ์หรือสร้างความเป็นกันเองให้กับตนเองและผู้อื่น บุคคลใดมีความสามารถในการเขียนก็สามารถยึดเป็นอาชีพได้ดีในปัจจุบัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอนทุกคนที่จะต้องเสริมสร้างความสามารถในการเขียนให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการเขียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่พัฒนาบุคคลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการดำรงชีวิตที่ดี ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.1.1 ความหมายของการเขียน

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530:93) ให้ความหมาย การเขียน หมายถึงขีดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข ขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจหรือความต้องการไปยังผู้อ่าน โดยใช้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจประสงค์ของผู้เขียน (อุทัยวรรณ ปิ่นประชาธร.2537:9; ศรีจันทร์ พันธุ์พานิช.2538:2; ประทีป ศิริบังกช.2530:9; วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์.2531:1; สนิท ฉิมเล็ก 2540:180)

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534:7) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจจินตนาการ อารมณ์และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เป็นวิธีการสื่อสารที่ได้ผลดี สะดวก รวดเร็ว และสามารถส่งได้ไกลทั่วโลก

สุนันท์ จันทรวิมล (2541:137) กล่าวว่า การเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้สึก ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ และข่าวสารโดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่างๆ เป็นสัญลักษณ์

กล่าวโดยสรุป การเขียน คือการถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการและ ประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เขียนออกมาโดยใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรได้ถูกต้องและชัดเจน เพื่อสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

2.1.2 ความสำคัญของการเขียน

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 9) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเขียนมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความคิดและความต้องการของตนให้ผู้อื่นทราบ

2.1.3 จุดมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อื่นอ่าน ดังนั้นจึงต้องมีจุดมุ่งหมายว่าเขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยทำให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอนและเขียนได้ง่ายขึ้น กมล การกุศล (2529 : 207-208) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนมี ดังนี้

1. เขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ เขียนเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้อื่นทราบ เช่น เล่าเรื่อง การท่องเที่ยว เล่าประวัติของสถานที่ บุคคลหรือสิ่งต่างๆ เป็นต้น
2. เขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ เขียนอธิบายวิธีการต่างๆ หรือเขียนอธิบายความรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น การทำสวนครัว การถนอมอาหาร การอธิบายศัพท์ การเขียนบทความวิชาการต่างๆ เป็นต้น
3. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะให้ข้อเสนอแนะ ในเรื่องต่างๆ เช่น การเขียนบทความเสนอแนะทางการเมือง การเศรษฐกิจ การครองชีวิต เป็นต้น
4. เขียนเพื่อชักจูง คือ การเขียนเพื่อชักจูง ปลุกใจ ปลอบประโลมใจ

หรือชักชวนให้ทำหรือไม่ทำอะไร เช่น เขียนบทความปลุกใจให้รักชาติ แนะนำการแก้ปัญหาชีวิต เขียนข้อความหรือคำขวัญให้ช่วยกันรักษาความสะอาด เขียนโฆษณาซื้อสินค้าหรือใช้บริการ เป็นต้น

5. เขียนเพื่อสร้างจินตนาการหรือให้ความบันเทิงคือ การเขียนเพื่อให้ อ่านแล้วเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน เกิดจินตนาการ เช่น การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องขำขัน เป็นต้น

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2535 : 1 – 2) กล่าวว่า การเขียนเป็นสิ่งสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การสอนเขียน ในระดับประถมศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนด้วยลายมือที่มีระเบียบ และถูกต้องตามลักษณะของอักษรไทยประเภทต่างๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสะกดคำได้ถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็ว
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้วิจารณญาณ ในการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนประเภทต่างๆ และสามารถนำหลักเกณฑ์หลักเกณฑ์การเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเขียน สามารถสร้างสรรค์ การเขียนได้ด้วยความสามารถที่พัฒนาขึ้นตลอดจนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเขียน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการเขียนมีหลายประการ ผู้เขียนจึงควรตั้งจุดมุ่งหมายของการเขียนให้ชัดเจนว่าต้องการเขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทำให้เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาและ นำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับผู้อ่านและสื่อความได้ตามต้องการ ส่วนนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนและเจตคติที่ดีต่อการเขียนเป็นประการสำคัญ

2.1.4 ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียน เป็นความสามารถในการเรียบเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมาย นักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสามารถในการเขียน ดังนี้

อาร์นดท์ (Arndt.1987:257) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่า เป็นกระบวนการในการเชื่อมโยงความคิดกับความรู้ทางภาษาของผู้เขียน โดยใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นงานเขียนที่มีคุณภาพแก่ผู้อ่าน

เบอร์น (Byrne.1988:1) อธิบายถึงความสามารถในการเขียนว่า ไม่ใช่เป็นเพียงการเขียนสัญลักษณ์ทางภาษาเท่านั้น แต่หมายถึงกระบวนการในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและความคิดของผู้เขียนออกเป็นสัญลักษณ์หรืออักษร โดยมีการเรียบเรียงถ้อยคำจัดลำดับความคิดได้เหมาะสมสามารถสื่อสารข้อมูลนั้นไปสู่ผู้อ่านได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) อธิบายถึงความสามารถทางการเขียนว่า เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่าจะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิดเพื่อรวบรวมออกมาเป็นตัวอักษร โดยใช้ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาในด้านการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวากยสัมพันธ์ ให้ได้มาซึ่งงานเขียน ที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน

ดังนั้น ความสามารถในการเขียน คือ กระบวนการในการถ่ายทอดความคิดกับความรู้ทางภาษาของผู้เขียนได้ตามต้องการ โดยสามารถเลือกใช้คำเรียบเรียงเป็นประโยค เป็นข้อความหรือเป็นเรื่องราวที่ถูกต้องชัดเจน สละสลวย เหมาะสมกับผู้อ่านและตรงกับจุดประสงค์ที่ผู้เขียนตั้งไว้

2.1.5 องค์ประกอบของความสามารถในการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ใช้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรในการสื่อความหมายแทนคำพูด เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร จึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 138) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็น และสำคัญต่อความสามารถในการเขียนมีดังนี้

1. ทักษะทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง
2. ทักษะลีลาในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาได้

อย่างเหมาะสม

3. ทักษะกลไกในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนตัวอักษรและสะกดคำคำได้ถูกต้อง

4. ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้นอย่างสมเหตุสมผล มีลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องนั้น

บรูคส์ และกรุนดี (Brookes and Grundy, 1990: 14-26) ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของความสามารถในการเขียน ที่ผู้สอนควรสอนแก่ผู้เรียน สรุปดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในการเขียน เป็นสิ่งจำเป็นมากในการเขียนงานแต่ละครั้งผู้เขียน ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเสียก่อน จึงจะสามารถเริ่มลงมือเขียนได้

2. ภาษาพูดและภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความเข้าใจการใช้ภาษาในการเขียน งานเขียนแต่ละชิ้นส่วนใหญ่แล้วมักจะใช้ภาษาเขียน นอกจากเป็นงานเขียนที่มีบทพูดอาจมีการใช้ภาษาพูดร่วมด้วย องค์ประกอบข้อนี้ รวมการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาในบริบทของสังคม ตลอดจนการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ ไว้ด้วย

3. ความเป็นนักอ่าน ผู้เขียนจะต้องเป็นผู้ที่อ่านมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียนไม่เพียงแต่ด้านความรู้ที่จะนำมาใช้ในการเขียนเท่านั้น แต่จะช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกันไปในงานเขียนแต่ละชิ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเขียนของผู้เขียนเอง

4. กระบวนการและผลิตผลของงานเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ในกระบวนการเขียนว่าในการเขียนแต่ละครั้งจะต้องมีลำดับขั้นตอนไม่ใช่เขียนเพียงครั้งเดียว แต่จะต้องมีการศึกษาข้อมูล มีการวางแผน เพื่อเขียนร่างต้นฉบับก่อน แล้วจึงทบทวนแก้ไขเพื่อให้ได้งานเขียนที่มีคุณภาพ

5. การวิเคราะห์รูปแบบภาษาเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจรูปแบบของงานเขียนแต่ละประเภท เพื่อเลือกใช้รูปแบบนั้นให้เหมาะสมกับงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการ

นอกจากนี้ ศิริพร พัวพันธ์ (2532 : 17-18) ได้สรุปองค์ประกอบของความสามารถในการเขียน ดังนี้

1. กลไกในการเขียน ได้แก่ การสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการใช้ตัวอักษรตัวใหญ่ให้ถูกต้องตามระเบียบวิธีการเขียนของแต่ละภาษา

2. หลักภาษา ได้แก่ การเขียนประโยคให้ถูกต้องตามหลักภาษานั้น

3. เนื้อหาซึ่งเป็นที่สำคัญมากได้แก่ สาระในการเขียนให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการและเหมาะสมกับผู้อ่าน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของงานเขียนนั้น ประกอบไปด้วยความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะเขียน ความสามารถที่จะเชื่อมโยงความรู้ความคิดและประสบการณ์ต่างๆอย่างเป็นระบบ รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาเขียนได้ถูกต้องหลักเกณฑ์ทางภาษา

2.1.6 ขอบข่ายของการสอนเขียน

กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 3-4) ได้กำหนดขอบข่ายการเขียนไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยแยกเป็นระดับสรุปได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-4 ฝึกเขียนเล่าเรื่อง รายงาน ตอบคำถาม บันทึกความรู้จากการอ่าน และการฟัง บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน เขียนคำอธิบาย บรรยายภาพ เขียนจดหมาย ย่อความ เขียนกรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนข้อความในโทรเลข คำขวัญ คติพจน์ เขียนเรื่องจากจินตนาการ ฝึกปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามข้อปฏิบัติและหลักเกณฑ์ของการเขียน เพื่อให้มีทักษะในการเขียนเขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้สามารถลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

อรทัย สุนทรกิจวิทยา (2542 : 47 -49) อธิบายว่า จากขอบข่ายของการสอนที่มีมากมายหลายอย่างสรุปเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน มีเพียง 5 ประการดังนี้

1. ให้นักเรียนเขียนเป็นคำได้
2. ให้นักเรียนเขียนเป็นประโยคได้
3. ให้นักเรียนเขียนเป็นข้อความสั้นๆได้
4. ให้นักเรียนเขียนเป็นข้อความตอนหนึ่งๆ ได้
5. ให้นักเรียนเขียนเป็นเรื่องราวหรือเขียนเรียงความได้

จากจุดประสงค์ของการเขียนดังกล่าว สรุปตามลักษณะของข้อเขียนที่นักเรียนในระดับประถมศึกษาต้องได้รับการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด แต่ถ้าศึกษาความรู้ความสามารถที่ผู้เขียนจะต้องใช้ในการเขียนแต่ละอย่าง พบว่าประเภทของการเขียนมีอยู่ 4 แบบ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. การเขียนตามแบบ คือการเขียนที่มีแบบให้ดู แบบเป็นอย่างไรนักเรียนก็เขียนตามแบบนั้นๆ หากไม่มีแบบให้นักเรียนจะเขียนไม่ได้ การเขียนที่ผู้เขียนใช้ความรู้ ความสามารถในการเขียนสูงกว่าแล้วผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เขียน
2. การเขียนด้วยความเข้าใจ ได้แก่ การเขียนเป็นคำ ประโยค ข้อความสั้นๆที่เมื่อเขียนแล้วผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เขียน
3. การเขียนอย่างมีจุดประสงค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนประสงค์จะให้ผู้อ่านทราบ หรือเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น ให้ทราบความต้องการ ความคิดเห็น ประสบการณ์ หรือให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งใดเรื่องหนึ่งตามผู้เขียนมีอยู่ได้แก่ การเขียนเรียงความ หรือการเขียนที่มีลักษณะอย่างกรเขียนเรียงความ เช่น การเขียนประกาศ โฆษณา แจ้งความและการเขียนบทความ
4. การเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีลักษณะคล้ายกับการเขียนอย่างมีจุดประสงค์ แต่ต่างกันที่ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนต้องมีความรู้ ความสามารถในการเขียนสูงกว่าการเขียนอย่างมีจุดประสงค์

จากลำดับขั้นตอนการฝึกทักษะการเขียนแต่ละประเภทจากง่ายไปหายากนั้น พบว่า การที่นักเรียนจะเขียนเป็นเรื่องราวได้นั้น นักเรียนจะต้องมีความสามารถพื้นฐานในเรื่องของคำ การผูกประโยค การลำดับประโยคเป็นข้อความสั้นๆ และจากข้อความสั้นๆ เข้าเป็นข้อความตอนหนึ่งและลำดับข้อความแต่ละตอนเข้าเป็นเรียงความเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น ในการที่จะให้นักเรียนเขียนเป็นเรื่องราวได้ ครูจะต้องสอนความสามารถดังกล่าวให้นักเรียนตามลำดับขั้นตอน

2.1.7 องค์ประกอบของงานเขียน

วรรณ แก้วแพรง (2526 : 3-5) กล่าวถึง องค์ประกอบของงานเขียนประเภทต่างๆ ประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้

1. คำ

คำเป็นองค์ประกอบประการแรกของการเขียน ผู้เขียนจะต้องใช้คำเป็นจำนวนมากในการเขียนเรื่องหนึ่ง ผู้เขียนที่มีความรู้เกี่ยวกับคำดี สามารถที่จะเขียนได้ดีกว่าผู้ที่รู้คำน้อย ยังมีความรู้เกี่ยวกับคำเท่าใดก็ยังมีโอกาสที่จะเขียนให้ดียิ่งขึ้นได้เท่านั้น

2. ประโยค

นอกจากคำแล้วผู้เขียนจะต้องใช้ประโยค โดยผูกประโยคขึ้นจากคำต่างๆ ที่ตนรู้ประโยคจึงเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ในการเขียน โดยสามารถผูกประโยคได้ดีก็สามารถที่จะนำไปใช้ในการเขียนได้ดีด้วย

3. ข้อความสั้นๆ

เมื่อผูกประโยคโดยใช้คำต่างๆ แล้ว ผู้เขียนก็ต้องลำดับประโยคหลายๆ ประโยคเข้าเป็นข้อความสั้นๆ เพื่อสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ข้อความสั้นๆ จึงเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งในการเขียนข้อเขียนจะอ่านง่ายและน่าอ่านขึ้น ถ้าผู้เขียนมีความสามารถในการลำดับประโยคเข้าเป็นข้อความสั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

4. ข้อความตอนหนึ่งๆ

หลังจากลำดับประโยคเข้าเป็นข้อความสั้นๆ แล้วผู้เขียนจะต้องพิจารณาเรียงข้อความสั้นๆ หลายๆ ข้อความ ให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นข้อความตอนหนึ่ง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการ

5. การลำดับข้อความหลายๆ ตอนเข้าเป็นข้อความตอนหนึ่ง

การนำข้อความตอนหนึ่งๆ มาประกอบเป็นข้อความ ผู้เขียนต้องลำดับข้อความแต่ละตอนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เขียนตามที่ผู้เขียนต้องการ

6. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเขียน

เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนสามารถนำมาใช้ในการเขียนเรื่องนี้มีหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ทศนคติหรือประสบการณ์ต่างๆ สวมเมื่อไรจะนำเนื้อหาใดมาใช้ ก็แล้วแต่ลักษณะของการเขียนนั้นๆ

7. อารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียน

การเขียนจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เขียนมีอารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียน อารมณ์หรือแรงจูงใจในการเขียนเกิดขึ้นด้วยเหตุหลายประการเป็นต้นว่า ความต้องการที่จะแสดงออก ต้องการที่จะระบายอารมณ์ความต้องการเกียรติยศ ฯลฯ

2.1.8 กระบวนการในการเขียน

คราเซน (สุจริต เพียรชอบ.2540 : 93; อ้างอิงจาก Krashen. 1985.Writing) ได้รวบรวมผลการวิจัยเกี่ยวกับการเขียน สรุปว่า ผู้ที่มีความสามารถในการเขียน มีกระบวนการเขียนดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนใช้เวลาในการวางแผนการเขียน การวางแผนไม่จำเป็นต้องทำสิ่งเข้ไปข้อ (Outline) แต่เป็นการวางแผนเนื้อหาและการเรียบเรียงก่อนลงมือเขียน แผนของผู้ที่เขียนจะมีความคล่องตัวพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงในขณะที่เขียน
2. การตรวจสอบ (Rescanning) ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนจะหยุดเขียนเสมอๆ แล้วกลับมาอ่านงานที่กำลังเขียนอยู่ การกระทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เขียนได้เห็นภาพรวมของงานเขียน และสามารถปรับปรุงงานที่เขียน
3. การแก้ไข (Reversing) คือ ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนจะแก้ไขเก่งมากและเน้นที่เนื้อหา มากกว่าภาษา

กระบวนการในการเขียนทั้ง 3 ข้อ ซึ่งได้แก่ การวางแผนการเขียน การตรวจทานและการแก้ไข เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกฝนนักเรียนจนเป็นลักษณะนิสัย จะทำให้นักเรียนผลิตงานเขียนที่มีคุณภาพ ครูผู้สอนเห็นพัฒนาการในการเขียนของนักเรียน

2.1.9 หลักสำคัญในการสอนทักษะการเขียน

สนิท ดังทวิ (2531: 38-40) เสนอแนะหลักสำคัญบางประการในการสอนเขียนไว้ ดังนี้

1. ครูควรจะได้ทำการทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเขียนของนักเรียนเสียก่อนที่จะมีการสอนกรณีที่ไม่มีแบบทดสอบมาตรฐานก็ควรสร้างแบบทดสอบไว้ใช้เอง สำหรับวัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความ แบบทดสอบดังกล่าวจะช่วยให้ครูได้ทราบถึงพัฒนาการทางการเขียน หลังจากได้สอนไปแล้วทุกกระยะ
2. การสอนทักษะทางการเขียนไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรื่องใดก็ตาม ครูไม่ควรกำหนดเรื่องให้ตายตัวควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียน หรือเขาควรมีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อเรื่องด้วย

3. การสอนทักษะทางการเขียน ครูไม่ควรแยกสอนจากทักษะอื่นๆ คือการฟัง การพูด การอ่าน และสามารถให้สัมพันธ์ไปถึงวิชาวรรณคดี หลักภาษา ศิลปะและวิชาอื่นๆ ได้ก็จะเป็นการดี

4. ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยสนใจเรียนเหมือนทักษะอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนจึงควรใช้หลักการเสริมแรงเสริมกำลังใจหลายรูปแบบ

5. การสอนเขียนนั้นครูไม่ควรมุ่งแต่กฎเกณฑ์หรือทฤษฎี ควรให้การปฏิบัติจริง ทำจริง ให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

6. การสอนทักษะการเขียนที่จะได้ผลนั้น ไม่ควรใช้คำอธิบายอย่างเดียว ควรใช้สื่อประกอบด้วย เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ชัดเจนและไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

7. ครูควรวางแผนการสอนอย่างละเอียด มีวัตถุประสงค์อะไรบ้างและควรจะทำให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเน้นพฤติกรรมกรรมการเขียนของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน การนำเข้าสู่บทเรียน การเรียนการสอนการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ทักษะการเขียนสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ รวมทั้งสื่อการสอนและเกณฑ์การประเมินผล

8. นักเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการวัดผลและสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลกรเขียน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบแนวทางในการวัดผลว่าควร จะเป็นอย่างไร เพื่อผู้เรียนจะได้ใช้ดุลพินิจและวิจารณ์ญาณในการทำงาน

นอกจากนี้ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532 : 109-110) กล่าวว่า ในการสอนทักษะการเขียน ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนควรคุ้นเคยกับรูปแบบภาษาเขียนหลายๆแบบ ทั้งนี้ถ้าผู้เขียนเห็นแต่บทสนทนา หรือการเขียนแบบเล่าเรื่อง ผู้เรียนก็ไม่สามารถเขียนจดหมายหรือรายงานได้ ดังนั้นจึงควรอธิบายรูปแบบการเขียนแบบต่างๆ เช่น แบบเล่าเรื่อง (Narrative) แบบบรรยาย (Descriptive) เป็นต้น

2. ผู้เรียนต้องทราบว่า กลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีอะไรบ้าง เช่น การเขียนตัวอักษร กฎการเรียบเรียงประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น

3. ผู้เรียนควรได้เขียนสิ่งที่เกี่ยวข้องในชีวิตจริงเพื่อช่วยให้เกิดแรงจูงใจและเห็นความสำคัญที่จะเขียน เพราะจะต้องใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่าไม่มีวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุดผู้สอนที่ใช้แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจใช้วิธีการสอนหลายแบบตามที่เหมาะสมกับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเลียนแบบบริบทต่างๆ การเขียนเรียงความโดยการวางกรอบให้เขียน การเขียนแบบอิสระ การฝึกประโยค การวิเคราะห์บริบทที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นของทุกวิธี

5. ผู้สอนจะต้องตระหนักในหลักการที่ว่า การเขียน คือ การเขียนข้อเขียนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ไม่ใช่เขียนแต่เพียงประโยคเดี่ยวๆ เท่านั้น ผู้เขียนจะต้องเขียนเพื่อสนองจุดประสงค์ของตน และผู้อ่าน

6. ผู้สอนควรแลกเปลี่ยนลักษณะการทำงาน ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนตัวต่อตัวมาเป็นผู้สอน และผู้เรียนหลายๆคน เปลี่ยนบทบาทจากผู้ฝึกและผู้ตรวจสอบมาเป็นผู้อ่านและช่วยวิจารณ์ฉบับร่างของผู้เขียนแทน และผู้เรียนกับผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานด้วยตนเอง

2.1.10 การส่งเสริมความสามารถในการเขียน

บันลือ พฤกษ์วัน (2536 : 49 – 55) ได้เสนอแนะแนวทางในทางส่งเสริมการเขียนให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมการเขียนบอกชื่อภาพ เขียนอธิบายภาพ

1.1 ให้โอกาสเด็กวาดภาพตามที่ต้องการโดยอิสระ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องบอกชื่อภาพได้

1.2 กิจกรรมการส่งเสริมการแสดงออกทางภาษา ไม่ควรจำกัดเฉพาะการเขียน ควรจัดกิจกรรมการฝึกและพัฒนาภาษาพูดควบคู่กันหลายลักษณะสลับกันไป เช่น เล่นถ้ำ ทวนคำ ทวนประโยค เล่าเรื่องจากภาพ ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมการพูดเป็นประโยค การเล่าเรื่องจะช่วยพัฒนาการสื่อความคิด ในการพูด (Speech – Thought) ปูพื้นฐานนำไปสู่การสื่อความคิดในการเขียน (Written – Thought) ได้ดีเป็นลำดับ

1.3 ส่งเสริมการเขียนบอกรายละเอียดและเขียนบรรยายภาพ

1.4 การส่งเสริมการเขียน โดยเติมคำบรรยายหรือบอกภาพ

2. ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์และนิทานที่ฟัง

2.1 ส่งเสริมให้เขียนเล่ากิจวัตรประจำวัน

2.2 ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์

2.3 ส่งเสริมการเขียนนิทานที่เคยฟังมา

3. ส่งเสริมการเขียนเพื่อแสดงความต้องการของตน เช่น เกมเล่นที่เธอชอบที่สุดเป็นเกมอะไรทำไมจึงชอบ รายการโทรทัศน์หรือนิทานที่ชอบเป็นรายการหรือเรื่องใด ทำไมจึงชอบมาก การท่องเที่ยวที่อยากจะไป บอกสถานที่ การเดินทางและจะสนุกอย่างไร ฯลฯ เป็นต้น

4. ส่งเสริมการเขียนหรือแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ โดยครูช่วยกำหนดสถานการณ์แล้วให้นักเรียนเขียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด ชอบเกลียดกลัว ในเวลา สถานที่ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนั้นและเป็นเพราะสาเหตุใด อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ เช่น ถ้าเธอไปเที่ยวน้ำตก เห็นปลากำลังว่ายน้ำทวนน้ำ เธอรู้สึกอย่างไรบอกสาเหตุแห่งความรู้สึกนึกคิด เป็นต้น

นอกจากนี้ สลิล ศิริมงคล (2536 : 37-39) เสนอ 10 วิธีในการสอนเด็กให้เขียนเรื่องเป็น รูปได้ ดังนี้

1. อ่านบ่อยๆ การส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับการสอนเขียน การอ่านมากเท่าไร นักเรียนจะเก็บสะสมความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ทางภาษามากพอที่จะเป็นเครื่องมือในการเขียนได้ ครูภาษาไทยจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น โครงการยอตนักอ่านน้อย เป็นต้น
2. ค่อยคิดคำ หมายถึงการฝึกการใช้คำต่างๆ ให้คล่องแคล่ว เช่น กลุ่มคำคล้องจองของ คำที่เป็นสำนวนโวหาร พังเพย การเลือกใช้คำมาใช้ได้ถูกต้องจะช่วยให้สำนวนการเขียนราบรื่น
3. จำประโยค ครูต้องฝึกประโยคต่างๆ ให้คล่องแคล่ว เช่น ประโยคบอกเล่า คำถาม ปฏิเสธ และประโยคคำสั่ง แล้วจึงฝึกแต่งประโยคโดยใช้คำที่กำหนดให้ฝึกเขียนประโยคเสียใหม่ให้ถูกต้อง เป็นต้น
4. โลกสี่ส้น เด็กทุกคนชอบวาดรูป จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กวาดรูปพร้อมระบายสีได้อย่างอิสระ ตามต้องการโดยครูให้หัวข้อ เช่น สัตว์เลี้ยงที่ฉันชอบ ดอกไม้แสนสวย แล้วให้บรรยายภาพที่ตนวาดนั้น
5. ผืนสวยหรู นักเรียนสร้างจินตนาการในสิ่งที่ตนอยากได้ อยากเป็น เปิดโอกาสให้เด็กคิดอย่างเสรีแล้วเขียนถ่ายทอดสิ่งที่ปรารถนา เช่น ฉันอยากเป็น ... อาชีพที่ฉันชอบในอนาคต แล้ววาดรูปประกอบ
6. ดูแล้วเขียน เป็นการบรรยายภาพ อาจจะเป็นภาพเดียว แล้วมีชื่อเรื่องให้ หรือภาพหลายๆ ภาพต่อเนื่อง แล้วตั้งชื่อเรื่องให้ หรืออาจให้เด็กตั้งชื่อเอง
7. เพียรต่อเติม คือ การแต่งเรื่องต่อจากที่ครูให้ข้อความไว้ การต่อเติมเรื่องในการฝึกมี 3 ลักษณะ
 - 7.1 ขึ้นต้นเรื่องให้เขียนบรรยายต่อเติมส่วนกลางเรื่องและสรุปจบ
 - 7.2 ให้ส่วนกลางเรื่อง และสรุปให้ ให้นักเรียนขึ้นต้นเรื่อง
 - 7.3 ให้ส่วนต้นและกลางเรื่องให้ต่อเติมเรื่องจบอย่างสมบูรณ์
8. เสริมด้วยคำจาก ข้อที่ 1 ถึง 7 จะให้เด็กได้บรรยายอย่างอิสระเสรี ตามความคิดสร้างสรรค์ เช่น มีภาพให้บรรยายแล้ว ให้คำอีกประมาณ 4-5 คำ หรือมีเพียงคำที่กำหนดและมีชื่อเรื่องให้เท่านั้น
9. ทำตามเกณฑ์ หมายถึง การเขียนเรื่องตามชื่อเรื่องที่ครูกำหนดหรือการบันทึกประจำวัน การบันทึกข่าวเหตุการณ์ตามแบบที่ถูกต้อง เนื้อหาของเรื่องที่เขียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการเขียนเรื่องการใช้ภาษาที่เหมาะสม

10. เล่นก่อนเขียน เพื่อสร้างความสนุกสนานเป็นการกระตุ้นให้เกิดความอยากเขียน เกมต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับบทเรียนและจุดประสงค์การเขียน

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเขียน

2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

รอตสไตน์ (Rothstein.1970 : 2622 – A) วิจัยเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยวิธีแบบโปรแกรมกับการสอนเรียงความแบบเดิม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาทุกคนเขียนเรียงความสัปดาห์ละ 4 ครั้งเป็นเวลา 4 เดือนแล้วให้อาจารย์ 3 คนตรวจผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์คำผิดจากเรียงความที่นักศึกษาเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาพอใจการสอนแบบโปรแกรมมากกว่า สรุปว่านักศึกษาจะเขียนเรียงความได้ดี เมื่อเขาเขียนสิ่งที่เขารู้และเขียนจากความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง

เซนต์ โรเมน (St. Romain.1975 : 244) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างของการเขียนแบบสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับสิ่งเร้าต่างกัน การวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงการถ่ายภาพยนตร์และภาพนิ่งเป็นสิ่งเร้าในการเขียนแบบสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่าสิ่งเร้าทั้ง 2 อย่างมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน

โทมัส (Tom;s. 1976 : 6320 –A) ศึกษาขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเซาท์คาโรไลนา จำนวน 405 คน ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียน มีความสัมพันธ์กับจำนวนของการอ่านอย่างมีนัยสำคัญและผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญและผลสัมฤทธิ์ในการเขียน มีความสัมพันธ์กับจำนวนของการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

ประทุมพร ติระวันธุ์ (2541 : 80) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและเจตคติต่อการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน (อาร์ เอส เอ็ม) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน(อาร์ เอส เอ็ม) มีความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรัญญา ฤกษ์ชัย (2542 : 129) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมี

ความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิธร วงชาลี (2542 : 121) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรรัตน์ รัตนสกุล (2546 : 149) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่อง และความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดอรรถลักษณะทางภาษา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดอรรถลักษณะ มีความสามารถในการเขียนเรื่องมากกว่าที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนน้อย จำนวน 132 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชากรราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรโดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ได้จำนวน 132 คน

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนในข้อ 1 เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยจึงสุ่มนักเรียนอย่างง่ายมาจำนวน 16 คน แล้วผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. แบบทดสอบความสามารถการเขียนภาษาไทย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.2 สร้างโปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

1.3 นำโปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวย์นี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบให้สอดคล้องกับนิยามคำศัพท์เฉพาะ จุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม

1.4 นำโปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

2. แบบทดสอบความสามารถ การเขียนภาษาไทย

2.1 ศึกษาขอบข่ายของเนื้อหาจุดประสงค์การเขียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกรม วิชาการ

2.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนจากหนังสือการเขียน ข้อสอบวิชาภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 125 -127) แล้วสร้างแบบทดสอบ

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ เวย์นี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน ประมาณ 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ใน โรงเรียนเดียวกัน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ แต่ละข้อดังนี้

จำนวนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ข้อสอบที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้ ไปวิเคราะห์เพื่อหาความยากง่ายและหาค่าอำนาจ จำแนกเป็นรายข้อ (r) โดยใช้เทคนิค 27% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ ของ ฟาน (Fan, 1952: 6-52) เพื่อ คัดเลือกข้อสอบที่จะนำไปใช้ในการทดลอง โดยเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ได้ .31 - .75 มีค่า อำนาจจำแนก (r) .25 - .88

2.5 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้ตามเกณฑ์ในข้อ 2.4 ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson -20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8054

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง แบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระยะเวลาก่อนทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการเขียนภาษาไทยมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แล้วบันทึกเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ระยะเวลาทดลอง

กลุ่มทดลอง ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยจะทดลองช่วงเวลา 16.00 – 16.40 น. สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์ และ วันพุธ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2548 ถึง วันพุธที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2548

3. ระยะเวลาหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการเขียนภาษาไทย มาทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เปรียบเทียบการเขียนของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เปรียบเทียบผลต่างของการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน คือ
 - 1.1 ค่ามัธยฐาน (Median)
 - 1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
 - 2.1 สถิติสำหรับวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 27 % กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ ของ ฟาน (Fan, 1952: 6-52)
 - 2.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน – 20 (Kuder Richardson-20)
3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ การทดสอบของวิลคอกซ์ (The Wilcoxon's Match Pairs Signed -Ranks Test)

3.2 เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ การทดสอบของวิลคอกซ์(The Wilcoxon's Match Pairs Signed -Ranks Test)

3.3 เปรียบเทียบผลต่างของการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การทดสอบของแมน – วิทนีย์ (The Mann – Whitney U Test)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย เพื่อความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของความสามารถในการเขียนภาษาไทย
Mdn _{diff}	แทน	ค่ามัธยฐานความแตกต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทย
QD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของความสามารถในการเขียนภาษาไทย
Q.D _{diff}	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ ความแตกต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทย
N	แทน	จำนวนนักเรียน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกชัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน - วิทนีย์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สามเสนนอก (ประชากรชายจรูญกุล) ก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สามเสนนอก (ประชากรชายจรูญกุล) ก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้แบบปกติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลต่างการความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรชายจรูญกุล) ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ก่อนและหลังการได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (N=8)

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	21.5	1.5	
หลังทดลอง	8	4.75	1.5	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชาราษฎร์อนุกุล) ที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 3 การเปรียบเทียบ ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรชาวจังหวัดอุบล) ก่อนและหลังการไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (N=8)

กลุ่มควบคุม	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	8	6.5	1.5	0**
หลังทดลอง	8	4.25	2.25	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชากรชาวจังหวัดอุบล) ที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรชาวจังหวัดอุบล) ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกลุ่มที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลต่างของมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรชาวจังหวัดอุบล) ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกลุ่มที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (N=8)

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn _{diff}	Q.D. _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	8	21.5	1.5	0**
กลุ่มควบคุม	8	6.5	1.5	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชากรชาวจังหวัดอุบล) ที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก(ประชากรชาวจังหวัดอุบล)ที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น มากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรราษฎร์อนุกร) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จำนวน 132 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชากรราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยน้อย จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. โปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ครั้ง พร้อมด้วยใบความรู้และแบบฝึกหัดท้ายโปรแกรม
2. แบบทดสอบความสามารถ การเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบอัตนัย ชนิดเติมคำตอบให้เติมคำตอบให้เติมคำที่หายไป แต่งประโยคให้สมบูรณ์ ให้เรียงลำดับเรื่องราวให้ถูกต้อง และเติมคำลงในประโยคให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง ตามหลักภาษา จำนวน 50 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) .31 - .75 มีค่าอำนาจจำแนก (r) .25 - .88 และมีค่าความเชื่อมั่น .8054

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง แบบ

Randomized Control Group Pretest – Posttest Design เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย มาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในวันที่ 28 มกราคม 2548 แล้วบันทึกคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ระยะทดลอง

กลุ่มทดลอง ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เวลาในการทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยจะทดลองช่วงเวลา 16.00 - 16.40 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์ และวันพุธ ตั้งแต่ วันจันทร์ ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2548 ถึง วันพุธที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2548

3. ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย มาทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2548 แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เปรียบเทียบการเขียนของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เปรียบเทียบผลต่างของการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับ นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น หลังจากไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับการไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียน ภาษาไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียน ภาษาไทยได้ ทั้งนี้เพราะ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้จัดเตรียมกิจกรรม จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจ เพื่อก่อ ทศนคติที่ดีต่อการเขียนทำให้นักเรียนสนใจ สิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจ เพื่อก่อ ทศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และส่งผลต่อความสามารถในการเขียนภาษาไทย ซึ่งพาวเวลล์ (Powell . 1963 .330) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความสนใจในการเรียน จะทำให้เกิดความตั้งใจเรียนด้วย และจากการตั้งใจเรียนด้วยความสนใจนี้ ผู้เรียนจะมีสมาธิในการเรียน เมื่อมีสมาธิก็สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอด และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานั้น ซึ่งในเรื่องนี้ แมค คาร์ธี (McCarthy .1990 : 9) ได้กล่าวว่า การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด และศักยภาพของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มที่ และมีความสุขในการเรียนรู้ตามรูปแบบของตน พร้อมทั้งได้ปรับตัวในการเรียนรู้ในรูปแบบของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 55) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความถนัด ความสามารถ ประสบการณ์และรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เมื่อเรียนรู้ร่วมกันจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนที่เรียนรู้น้อยกว่าสามารถเรียนรู้จากผู้เรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า ในขณะที่ผู้เรียนที่เรียนรู้น้อยกว่าก็มีโอกาสเพิ่มทักษะ

การเรียนรู้ จากการช่วยอธิบายให้ผู้อื่น และส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ โกวิท ประวาลพุกษ์ (2541 : 137) ที่กล่าวว่า ความรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเป็นการเรียนอย่างมีความหมายอันเกิดจากผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เก็บข้อมูลนำข้อมูลนั้นมาปะติดปะต่อกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนาน และ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ศิริพร ทูเครือ (2544 : 66) ศึกษาเรื่องผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นไปด้วยความสนุกสนาน เป็นกันเอง นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ได้ฝึกลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง จึงสามารถเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (สุรางค์ โค้วตระกูล.2536:270) กล่าวว่า การให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาเต็มที่ตามศักยภาพของตน

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นได้

2. นักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้แสดงว่าการไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียน ภาษาไทยได้ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ไม่ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นได้จากการที่มีครูเป็นผู้คอยให้ความรู้ แบบ บรรยาย เรื่องการเขียน ตามแผนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยมีสื่อการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

จากการสังเกต พบว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยได้ดีขึ้น จากการเสริมแรงของครูผู้สอน ด้วยวิธีการต่างๆเช่น ชมเชย การให้ของรางวัล ทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ไม่ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้นได้ ถึงแม้ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 แสดงว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยได้มากกว่าการไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น เนื่องจากมีกิจกรรมที่หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป พร้อมทั้งสร้างสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่ยั่วให้นักเรียนเกิดความสนใจ และ มีความตั้งใจในการเขียน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และได้ ทำงานกลุ่มที่ช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผนที่จะทำนอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้แนะนำสนับสนุน และยังเป็นผู้ให้แรงเสริมทางบวกให้กับนักเรียน โดยให้คำชมเชยการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางการสัมผัสกาย ความใกล้ชิด การให้เครื่องหมาย หรือ รางวัลเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สกินเนอร์ (Skinner . 1969 : 56) ที่มีความคิดเห็นว่า การให้แรงเสริมเมื่อเด็กมีพฤติกรรมดีขึ้น ต้องให้แรงเสริมทันที ที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และอยากจะทำสิ่งนั้นอีก นักเรียนจึงมีความสนใจในการเขียนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้เรื่องการเขียนในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนที่เริ่มจากกิจกรรมที่เรียบง่าย จาก การเขียนสะกดคำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเขียน การเขียนแต่งประโยค ซึ่งเป็นทักษะในการนำคำมาแต่งเป็นประโยค การเขียนเป็นเรื่องราว เป็นการเขียนให้เป็นเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ได้เหมาะสมและ การเขียนสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจ คือการเขียนที่สามารถใช้คำได้เหมาะสมกับเหตุการณ์และถูกต้องตามหลักภาษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์สินธุระเวชญ์ (2542 : 54-55) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นได้อย่างมีพลังเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างสรรค์ ด้วยตนเองและได้เห็นผลงานของตนเองที่มีความหมายและสร้างความพึงพอใจส่วนตัว อันจะเป็นแรงจูงใจที่ดี และการมีโอกาสเลือกปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญ หากผู้เรียนมีทางเลือกมากขึ้นเท่าไร โอกาสที่จะเกิดความอยากลงมือ กระทำก็มากขึ้นเท่านั้น เพื่อผู้เรียนสนใจงานชิ้นหนึ่งอย่างจริงจัง โอกาสที่ได้ความรู้ใหม่ ๆ ยิ่งมีมากขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยที่ปรากฏย่อมแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทย เพิ่มขึ้นมากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการสังเกตนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความคิดสร้างสรรค์ ปรับตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และเรียนรู้ได้เร็วกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ เป็นเพราะนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีอิสระในการเรียนรู้ ได้ลงมือกระทำ ได้แสวงหาความรู้ต่างๆด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความน่าสนใจ ในการเรียนรู้ ทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มมากขึ้น กว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีความสนใจในการเรียนเป็นช่วง ๆ เมื่อได้รับการกระตุ้นจากครู อีกทั้งไม่กล้าแสดงความคิดเห็น หรือซักถาม ครูผู้สอนจึงต้องกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างก็สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยได้ทั้งสิ้น แต่การได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนได้ดีกว่าไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องจากการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถพัฒนาการเขียนภาษาไทยได้ดังนั้น ครูที่สอนทางด้านภาษาไทยจึงควรนำวิธีการนี้ไปสอดแทรกในการสอนหรือสอนทั้งโปรแกรมที่ใช้ในการทดลอง จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คนที่จะใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรที่จะได้รับการอบรมจนเกิดความชำนาญก่อนที่จะนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้เทคนิคทางจิตวิทยาอื่นมาพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาไทย เช่น การเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม การเรียนรู้โดยใช้นาฏการเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทย

2.2 ควรนำการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปพัฒนาทักษะด้านอื่นด้วย เช่น ทักษะด้านการฟัง ทักษะด้านการพูด ทักษะด้านการเขียน เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยเช่นนี้กับ กลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นอื่น เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา . หน่วยศึกษานิเทศก์ . (2542) . "การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง" ใน เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2532). *หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2544, พฤษภาคม) . "แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์สกับการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 4(5) : 6-9.
- ขจิตพรรณ ทองคำ . (2536) . *การเล่นบทบาทสมมุติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเรียนที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- คณะศึกษาโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. (2537). *ความฝันของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: บริษัทเจ.ฟิล์ม โปรเซส จำกัด
- จารุพันธ์ จวีรัตน์. (2546) . *บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* . สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร
- จิรพันธ์ บุญเรือน . (2544) . *ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบซิปปาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*.วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนาธิป พงกุล. (2544, กันยายน) . "คลีพระราชบัญญัติฯ...จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 4(9) : 2-7.
- ซารี มณีศรี . (2538) . *การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ.
- ธมยา บุญญานิตย์. (2541) . *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6* . สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 . ถ่ายเอกสาร.

- ทิตินา แชมมณี . (2542,พฤษภาคม) . "การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ*. 2(5) : 3-30.
- ธนู ฤทธิกุล . (2542) . "การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้น..ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารวิชาการ* . 2(6) : 42-45.
- นิวัฒน์ วาศิรศักดิ์ . (2542) . *การปฏิบัติตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) .มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร อนุเมธางกุล . (2541,มกราคม) . "สอนอย่างไรจึงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้" *วารสารราชภัฏจະเชิงเทรา* . 1(1) : 34-35.
- บันลือ พฤกษ์วัน . (2535) . *พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์* . พิมพ์ครั้งที่2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .
- ประทุม ถิระวัน . (2540) . *การศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถทางการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธี การให้ผู้อ่านเลือกคำที่มีปัญหาจากเรื่องที่อ่าน* . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร
- ประยูร ผ่องอำไพ. (2544) . *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร สุวรรณพันธ์. (2542) . *การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี* .วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) . มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม . ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ . (2542) . *แนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. ถ่ายเอกสาร.

- พิสันต์ เหล็กงาม. (2543). *การศึกษาศาสนาและปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดลำพูน*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ . (2542). *การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณ แก้วแพรง . (2526). *คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิระพัธนา
- วรรณ โดมประยูร . (2542). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- วัฒนาพร ระจับทุกข์ . (2541). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด
- ศศิธร วงษ์ชาติ . (2542). *การศึกษาคความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ . (2542, มิถุนายน-กรกฎาคม). " การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง," *วารสารข้าราชการครู*. 19(5) : 12 -17.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2529). *การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักทดสอบทางภาษาไทย กรม วิชาการ.
- สมาน อัครภูมิ และคณะ . (2539). "แนวคิดและแนวปฏิบัติของโรงเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อุดรธาธานี," *เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษา*.
- สลิล ศิริมงคล . (2539). *10 วิธีในการสอนเด็กให้เขียนเรื่องเป็น*. กรุงเทพฯ : การศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- ลาลินี ภูติกนิษฐ์ . (2530). *การศึกษาคผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและไม่ใช้เกม*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

- สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์. (2543) . การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขยาย โดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนปกติของนักเรียน ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนกรุงเทพพณิชยการ . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2541) . การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศงานวิชาการใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เพียรชอบ. (2539) . ศิลปการใช้ภาษา อันดับที่ 10 . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์. (2543) . การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้การจัดการเรียน การสอนแบบ CIPPA MODEL เรื่อง เส้นขนานและความคล้ายชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) ช กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดใจ เหง้าสีไพร. (2546) . พื้นฐานทางเทคโนโลยีของการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พูลศิลป์ เกษร
- สุทธิรัตน์ บุญเรือน. (2544) . การศึกษาผลการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนชิปปาที่เน้น กระบวนการเรียนรู้ทางภาษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2536) . จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538) . จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่ . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532) . การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุภาพ ดวงเพชร . (2533) . การเปรียบเทียบความสามารถและความคงทนในการเขียน สะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยการใช้ แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำกับการใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี โภศลสมบัติ. (2525) . การศึกษาความสามารถทางการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- อรรถัย มูลคำ . (2542) . *Child Centre : Storyline Method : การบูรณาการหลักสูตรและ การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ:ที พี .พรินทร์.
- อรรถัย สุนทรกิจวิทยา . (2542) . *การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- อภิญา เหมระ. (2544) . *การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (รทศึกษา) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ชิวพันธ์ . (2535) . *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา* . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัญชลี มัดธนู และคณะ. (2543) . *รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในเขต การศึกษา 10*.กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการวิจัยการศึกษา การศาสนาและการ วัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- อรัญญา ฤาชัย . (2542). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการ เขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู* . ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ-โรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- Arndt, Valerie. (1987 , October) . " Six Writers in Search of textis : A Protocol-Based Study of L 1 And L2 Writing" *Elt Journal*.41
- Byrne.Donna.(1988). *Teaching Writing Skills*. New Edition, Hong Kong : Longman.
- Heaton, J.B.(1979). *Writing English Language Test*. London : Longman.
- Grant, Barry A and piechowski, Michael M. (1999) . "Theories and the good Toward Child-Centered Education," *Gifted Child Quarteriy*. 43(1) : 4-12 Accession : ERIC ; EJ 583757.

- McCarthy, Bernice. (1990,October). " *Using the 4MAT System to Bring Learning Styles to Schools,*" Eric Accession : NISC Discover Report. 31-37
- Powell , Marvin. (1963). *The psychology of Adolescence.* New York : The Bobbs Merrill Company.
- Ryan, Sharon Kaye. (1999) . *Freedom to choose : A Post- Structural Study of Child-Centered Pedagogy in a KINDERGARTEN Classroom (Urban Education. Minority Student)* . Columbia University Teachers College.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โปรแกรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักเรียนด้วยกัน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนทราบประโยชน์ที่จะได้รับในการทำแบบฝึกหัดการเขียน</p>	<p>1. สร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน โดยผู้วิจัยติดบัตรชื่อตนเองและให้นักเรียนจับบัตรชื่อของนักเรียนที่ร่วมกันวิจัย ได้ชื่อของนักเรียนผู้ใด นำบัตรชื่อไปติดให้กับนักเรียนผู้นั้น จากนั้นผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนทุกคนรู้จัก และให้นักเรียนแนะนำตนเองอีกครั้ง</p> <p>2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มทดลองทราบวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3. ผู้วิจัยและนักเรียนสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบฝึกหัดการเขียนภาษาไทย</p> <p>4. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในช่วงเวลาการทดลองเช่น การตรงต่อเวลาในการฝึก การส่งแบบฝึกหัด เป็นต้น</p> <p>5. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ทำการทดลอง</p>	<p>1. บัตรชื่อนักเรียน</p> <p>→ ผู้วิจัยแนะนำ</p>
2	ความสามารถในการเขียนสะกดคำ	<p>เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำ</p>	<p>1. ชำนาญผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านบัตรคำ "โจทย์เลข ปฏิบัติ ญาติพี่น้อง" แล้ว</p>	<p>1. บัตรคำ</p> <p>2. ใบความรู้</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>เปรียบเทียบความแตกต่างของการเขียนและการอ่าน</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ หลักเกณฑ์การเขียนและการใช้คำยาก คำที่มีไม้ทัณฑฆาต คำที่สะกดด้วยมาตราแม่กด และคำควบกล้ำ</p> <p>2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ช่วยกันค้นหาคำจากข้อ 2.1 ในบทเรียน จัดหมวดหมู่ใส่ในรูปหรือตารางให้นักเรียนออกแบบเอง</p> <p>2.3 ให้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนแล้วช่วยกันพิจารณาข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงต่อไป</p> <p>2.4 ให้นักเรียน ทำแบบฝึกหัด</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 คัดเลือกผลงานการทำงานกลุ่มติดป้ายนิเทศ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p>3.3 นักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนคำยาก คำที่มีไม้ทัณฑฆาต คำที่สะกดด้วยมาตราแม่กด และคำควบกล้ำ</p> <p>3.4 ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาเพิ่มเติม</p>	3. แบบฝึกหัด
3	ความสามารถในการเขียนสะกดคำ	เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำ	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>นำบัตรคำ บรรยากาศ ไตรจักร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สรรเสริญ</p>	<p>1. บัตรคำ</p> <p>2. ใบความรู้</p>

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแล้ว
ไม่พบข้อบกพร่อง
→ สอนนิตยา เวชชาชีวะ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>ไปรษณีย์ ติดไว้บนกระดานแล้วให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามให้นักเรียนสังเกตการอ่าน</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 ให้นักเรียนอ่านใบความรู้หลักเกณฑ์การเขียนและการใช้คำยาก คำที่มี ร หัน คำที่สะกดด้วยมาตราแม่กน และคำที่สะกดด้วยมาตราแม่กบ</p> <p>2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มช่วยกันค้นหาคำจากข้อ 2.1 ในบทเรียน จัดหมวดหมู่ใส่ในรูปหรือตารางให้นักเรียนออกแบบเอง</p> <p>2.3 ให้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนแล้วช่วยให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ถูกต้องต่อไป</p> <p>2.4 ให้นักเรียน ทำแบบฝึกหัด</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 คัดเลือกผลงานการทำงานกลุ่มติดป้ายนิเทศ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p>3.3 นักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนคำยาก คำที่มี ร หัน คำที่สะกดด้วยมาตราแม่กน และคำที่สะกดด้วยมาตราแม่กบ</p> <p>3.4 ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาเพิ่มเติม</p>	<p>3. แบบฝึกหัด</p> <p>4. หนังสือเรียน</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
4	ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนเป็นประโยค	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเป็นประโยคได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ นำบัตรคำ วิเศษณ์ 4-5 คำ มาให้นักเรียนอ่าน 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม 2.2 ให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาเลือกบัตรคำ กลุ่มละ 1 ชุด 2.3 เมื่อเลือกบัตรคำแล้ว แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคจากบัตรคำที่เลือกให้ได้มากที่สุด 2.4 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนองานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันพิจารณาข้อบกพร่อง 2.5 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 3. ขั้นสรุป <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัด 3.2 ผู้วิจัยและนักเรียนสรุปการแต่งประโยค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำ 2. แบบฝึกหัด
5	ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนเป็นประโยค	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเป็นประโยคได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ให้นักเรียนอ่านบัตรคำ ต้องการปรารภณา อยาก แล้วบอกความหมาย 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ให้นักเรียนอ่านใบความรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำ 2. ใบความรู้ 3. ใบงาน 4. แบบฝึกหัด

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>เรื่องประโยคแสดงความต้องการ</p> <p>2.2 ให้นักเรียนแต่งประโยคปากเปล่าโดยใช้คำศัพท์ในบทเรียน คนละ 1 ประโยค</p> <p>2.3 ให้นักเรียนทำใบงานคำสั่งแต่งประโยคแสดงความต้องการให้ได้คนละ 10 ประโยค</p> <p>2.4 ให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันพิจารณา <u>ข้อบกพร่อง</u></p> <p>2.5 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด</p> <p>3. ชั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัด</p> <p>3.2 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนภาษาไทยด้านการแต่งประโยค</p>	<p>บทคัดย่อ</p>
6	ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนเป็นประโยค	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเป็นประโยคได้ถูกต้อง	<p>1. ชี้นำ</p> <p>นำบัตรคำ 5-6 คำ มาให้นักเรียนอ่าน</p> <p>2. ชั้นสอน</p> <p>2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม</p> <p>2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำคำที่ให้อ่าน ตามบัตรคำ มาร่วมกันแต่งประโยค พร้อมวาดภาพประกอบลงในกระดาษแข็งสีขาว</p>	<p>1. บัตรคำ</p> <p>2. กระดาษแข็งสีขาว</p> <p>3. แบบฝึกหัด</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
8	ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนลำดับเป็นเรื่อง	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนลำดับเป็นเรื่องได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ให้นักเรียนดูภาพป่าที่ถูกทำลายแล้วแสดงความคิดเห็น ควรอนุรักษ์อย่างไร 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้ช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า กลุ่มละ 1 เรื่อง 2.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องโดยช่วยกันให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง 2.3 ให้นักเรียนทำใบงานคำสั่งวาดภาพป่าที่สมบูรณ์ตามจินตนาการพร้อมบรรยายได้ภาพ 3. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนลำดับเป็นเรื่องราว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แถบ บันทึกเสียง 2. ใบความรู้การเขียนนิทาน 3. ใบงาน
9	ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนลำดับเป็นเรื่อง	เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนลำดับเป็นเรื่องได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการเล่านิทาน 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง การเขียนนิทาน 2.2 นักเรียนทำใบงานคำสั่ง ดังนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แถบ บันทึกเสียง 2. ใบความรู้ 3. ใบงาน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>ให้นักเรียนแต่งนิทาน 1 เรื่อง โดยให้มีหัวข้อ คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวละครมีใครบ้าง - เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน - ดำเนินเรื่องอย่างไร - ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร - ข้อคิดที่ได้รับ <p>2.3 ให้นักเรียนนำเสนอผลงานการแต่งนิทานหน้าชั้นเรียน</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการแต่งนิทาน</p>	
10	<p>ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจและถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา</p>	<p>เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจและถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ให้นักเรียนอ่านบัตรคำ "คำชี้แจง" แล้วช่วยกันหาความหมาย</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิการเขียนคำชี้แจง</p> <p>2.2 ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องไปดู รอยเต่าเป็นการทบทวน</p> <p>2.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มเขียนคำชี้แจง 2 หัวข้อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนคำชี้แจงเพื่อขยายความหมาย หัวข้อ ความดีของเราที่มีอยู่ - การเขียนคำชี้แจงเพื่อตอบคำถามหรือข้อสงสัย 	<p>1. บัตรคำ</p> <p>2. แผนภูมิความหมายการเขียนคำชี้แจง</p> <p>Oh yes!</p>

ข้อ ๑๐๑๗ มีที่ในที่จะระบุไว้

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>หัวข้อ ชีวิตของเต่าทะเลเป็นอย่างไร</p> <p>2.4 ให้นักเรียน แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอ่านเรื่องที่เขียนคำชี้แจงให้เพื่อนๆฟัง เพื่อช่วยบอกข้อบกพร่อง</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนคำชี้แจง</p> <p>3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม</p>	เวลา 10.5
11	<p>ความสามารถในการเขียนภาษาไทยด้านการเขียนสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจและถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา</p>	<p>เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจและถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ให้นักเรียนอ่านแถบประโยคแนวคิด แล้วช่วยกันอภิปราย "สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ดังนั้นการคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆเพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต ต้องระมัดระวังไม่ให้ทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ"</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนให้จัดหมวดหมู่วัสดุที่ย่อยสลายได้ และที่ย่อยสลายไม่ได้ ให้ได้มากที่สุด แล้วคัดเลือกตัวแทนนำเสนอหน้าชั้น</p> <p>2.2 ให้นักเรียนทำใบงานคำสั่งเขียนเรียงความคนละ 1 เรื่อง หัวข้อ "อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อมนุษย์"</p>	<p>1. แถบประโยค</p> <p>2. ใบงาน</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>2.3 ให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วเพื่อนๆ ช่วยบอกข้อเสนอแนะ</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเขียนสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	<p>4 26/11/26</p>
12	ปัจฉิมนิเทศ	<p>1. เพื่อสรุปผลการทดลองให้นักเรียนเข้าใจถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทดลอง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้เพื่อสรุปผลการเปลี่ยนแปลงความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดการเขียนภาษาไทย</p>	<p>1. ผู้วิจัยให้นักเรียนรายงานผลของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทย</p> <p>2. ให้นักเรียน อภิปราย ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการทำแบบฝึกหัดการเขียนภาษาไทย จากนั้นผู้วิจัยสรุปผลให้นักเรียนทราบ</p> <p>3. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสามารถในการเขียนภาษาไทยและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียน และกล่าวปิดการทดลอง</p>	<p>4</p>

หมายเหตุ การทดสอบแต่ละครั้งใช้เวลา 40 นาที

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบการเขียนภาษาไทย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเติมอักษรที่หายไปให้ตรงกับคำอ่าน

ข้อ	คำอ่าน	คำ
	ตัวอย่าง กด - หมาย	กฎหมาย
1.	เคา-รบ	เคาร__
2.	อัด - ทะ - ยา - สัย	อั__ยาศ์__
3.	พระ - สง	พระส__
4.	ใจด - เลก	ใจ__เล__
5.	บัน - ยา - กาด	บ__ยากา__
6.	นาย - แพด	นา__แพ__
7.	ปรา - สัย	ป__า__รั__
8.	ไตร - จี - วอน	ไต__จีว__
9.	หัน - सा	ห__ษา
10.	โท - ระ - ทัด	โทรท__
11.	พาบ - พะ - ยน	ภา__ยน__
12.	สาบ - แข่ง	สา__แข่ง__
13.	ทัต - สะ - นะ - สิก - सा	ทั__นศึ__ษา
14.	กัน - นิ - กา	ก__ณิกา__
15.	ปะ - ตี - บัด	ป__บั__
16.	สัน - เสิน	ส__เสริ__
17.	วัด - ทะ - นะ - ทำ	วั__นธรร__
18.	กะ - สัด	กษัต__
19.	ไปร - สะ - นิ	ไป__ษณิ__
20.	พาก - เพียน	พา__เพีย__

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำคำหรือกลุ่มคำต่อไปนี้แต่งประโยคให้ได้ใจความถูกต้องสมบูรณ์

1. ทัดคนศึกษา

.....

2. ปราบปราม

.....

3. ต้องการ

.....

4. อดอยากเห็น

.....

5. จำพรรษา

.....

6. ปฏิบัติ

.....

7. กระแทก

.....

8. ระบาย

.....

9. เขี่ย

.....

10. หนี

.....

ตอนที่ 3 เรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้ให้เป็นเรื่องราวที่ถูกต้อง โดยใส่หมายเลข 1 - 10 ลงใน

- ภาพที่เห็นคือหมาตัวโต กำลังยืนคาบก้อนเนื้อชิ้นใหญ่
- ด้วยความอิจฉาที่เห็นก้อนเนื้อชิ้นโต
- ในที่สุดหมาตัวนั้นจึงสูญเสียก้อนเนื้อที่มันคาบและก้อนเนื้อที่มันเห็นในน้ำ
- มันหยุดยืนอยู่กลางสะพาน
- และกำลังจ้องมองมันอยู่เช่นกัน
- ทำให้ก้อนเนื้อที่อยู่ในปาก หล่นจกลงสู่ก้นลำธารอย่างรวดเร็ว
- โดยไม่รู้เลยว่าแท้จริงแล้ว ภาพนั้นคือเงาของตัวเอง
- แล้วก็ลงไปมองด้านล่าง
- มันจึงกระโจนลงไปหมายที่จะตะครุบเอาเนื้อก้อนนั้นไว้เสียเอง
- หมาตัวหนึ่งคาบก้อนเนื้อวิ่งข้ามสะพานเหนือลำธารใสแจ๋ว

ตอนที่ 4 เลือกคำที่กำหนดให้เขียนเติมลงในช่องว่างของประโยคให้ถูกต้อง

1. ถนนสายนี้ยาวหลาย.....
(กิโลเมตร , เมตร , กิโลกรัม)
2. พ่อคอยเธอจน.....ตกดิน
(ดวงจันทร์ , ตะวัน , ดวงดาว)
3. พวกเขา.....ควรช่วยกันอนุรักษ์เต่าทะเล
(ทั้งฝูง , ทุกตัว , ทั้งหลาย)
4. ฉันมีความ.....จะไปเชียงใหม่ในวันพรุ่งนี้
(หมาย , ประสงค์ , เหนียว)
5. บ้านของฉันมี.....มะม่วงนานาพรรณ
(พันธุ์ , พันธุ์ , พรรณ)
6. กรุงเทพฯเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่าง.....
(ชุกชุม , หนาแน่น , กลมเกลียว)
7. การทิ้งขยะลงบนชายหาดเป็นการ.....ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(บั่นทอน , เชือดเฉือน , ทำลาย)
8. รถยนต์บนท้องถนน.....เร็วมาก
(วิ่ง , แล่น , บิน)
9. คุณยายไปฟัง.....เทศน์ในโบสถ์
(พ่อ , พี่ , พระสงฆ์)
10. มาลี.....ไฟตะเกียงให้ลดลง
(หนี , ดับ , ปิด)

ภาคผนวก ค

- ตารางค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น(Reliability)
- ตารางเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ตารางเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ตารางเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อน และหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 5 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ค่าความยากง่าย(p) (.20 - .80)	ค่าอำนาจจำแนก(r) (.20 ขึ้นไป)
1	0.63	0.25
2	0.31	0.63
3	0.69	0.63
4	0.38	0.50
5	0.63	0.50
6	0.31	0.38
7	0.31	0.63
8	0.50	0.50
9	0.69	0.38
10	0.38	0.50
11	0.63	0.25
12	0.56	0.88
13	0.56	0.63
14	0.69	0.38
15	0.63	0.25
16	0.44	0.88
17	0.44	0.38
18	0.63	0.25
19	0.63	0.50
20	0.56	0.88
21	0.75	0.50
22	0.69	0.63
23	0.69	0.38
24	0.63	0.25
25	0.56	0.63
26	0.69	0.38

ข้อที่	ค่าความยากง่าย(p) (.20 - .80)	ค่าอำนาจจำแนก(r) (.20 ขึ้นไป)
27	0.75	0.50
28	0.44	0.88
29	0.69	0.63
30	0.56	0.38
31	0.63	0.25
32	0.63	0.50
33	0.56	0.38
34	0.75	0.25
35	0.75	0.25
36	0.75	0.50
37	0.44	0.88
38	0.69	0.63
39	0.63	0.50
40	0.75	0.50
41	0.75	0.50
42	0.50	0.50
43	0.44	0.38
44	0.75	0.50
45	0.56	0.38
46	0.44	0.88
47	0.63	0.25
48	0.63	0.50
49	0.56	0.63
50	0.69	0.38

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ตามวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน
(Kuder Richardson) โดยใช้สูตร $KR-20 = .8054$

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังได้
รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คนที่	คะแนนก่อน ทดลอง	คะแนนหลัง ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	
				R ⁺	R ⁻
1	14	35	21	4	0
2	18	40	22	5.5	0
3	20	43	23	7.5	0
4	17	39	22	5.5	0
5	13	32	19	2.5	0
6	17	36	19	2.5	0
7	21	35	14	1	0
8	19	42	23	7.5	0
Mdn	21.5	4.75	-	$\Sigma R^+ = 36$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	1.5	1.5	-		

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังไม่ได้
รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คนที่	คะแนนก่อน ทดลอง	คะแนนหลัง ทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	
				R ⁺	R ⁻
1	18	25	7	5	0
2	16	22	6	3.5	0
3	21	27	6	3.5	0
4	15	24	9	8	0
5	17	25	8	6.5	0
6	12	16	4	1	0
7	20	25	5	2	0
8	20	28	8	6.5	0
Mdn	6.5	4.25	-	$\Sigma R^+ = 36$	$\Sigma R^- = 0$
Q.D.	1.5	2.25	-		

$$T = 0^{**}$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อน และหลังได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังไม่ได้รับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	อันดับ	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	อันดับ
1	14	35	21	4	18	25	7	5
2	18	40	22	5.5	16	22	6	3.5
3	20	43	23	7.5	21	27	6	3.5
4	17	39	22	5.5	15	24	9	8
5	13	32	19	2.5	17	25	8	6.5
6	17	36	19	2.5	12	16	4	1
7	21	35	14	1	20	25	5	2
8	19	42	23	7.5	20	28	8	6.5
Mdn	21.5	4.75	-	$\Sigma R_E = 100$	6.5	4.25	-	$\Sigma R_C =$
Q.D.	1.5	1.5	-		1.5	2.25	-	

$$U = 0^{**}$$

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

$$U_1 = \frac{n_1 n_2 + n_1(n_1 + 1) - \Sigma R_1}{2}$$

$$U_1 = (64 + 36) - 100$$

$$U_1 = 0$$

$$U_2 = \frac{n_1 n_2 + n_2(n_2 + 1) - \Sigma R_2}{2}$$

$$U_2 = (64 + 36) - 36$$

$$U_2 = 64$$

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวเต็มสิริ ด็กกลาง
วัน เดือน ปีเกิด	24 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	117 หมู่ 3 ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	318/144 พยาภิรมย์คอนโด แขวงจันทร์เกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสามเสนนอก(ประชาราษฎร์อนุกุล) เขตดินแดง กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านหนองไฮ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2538	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนแก้งคร้อวิทยา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2542	วท.บ. วิชาเอกเกษตรศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2548	กศ.ม. จิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ ประสานมิตร